

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb

Financial Management of Allowance Organization in the Sphere of Social Services

Student: Jolana Kameníčková
Vedoucí diplomové práce: Ing. Ivana Vaňková, Ph.D.

Ostrava 2015

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jolana Kameníčková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hospodaření příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb**
Financial Management of Allowance Organization in the Sphere of Social Services

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Organizace a financování sociálních služeb v ČR
 3. Hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb
 4. Zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb a návrhy ke zlepšení podmínek pro poskytování sociálních služeb
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

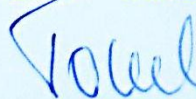
ČÁMSKÝ, P., J. SEMBDNER a D. KRUTILOVÁ. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. 263 s. ISBN 978-80-262-0027-7.
MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2014*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. ISBN 978-80-7478-527-6.
TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. 439 s. ISBN 978-80-7367-680-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Ivana Vaňková, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 25. dubna 2015

Jolana Kameníčková

Obsah

1 ÚVOD	4
2 ORGANIZACE A FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR.....	6
2.1 Historie sociálních služeb	6
2.2 Postavení sociálních služeb	8
2.2.1 Formy a druhy sociálních služeb	10
2.3 Příspěvek na péči	13
2.4 Financování sociálních služeb	16
2.4.1 Úhrada nákladů za sociální služby	17
2.5 Kvalita v sociálních službách.....	20
2.6 Příspěvkové organizace a jejich postavení	22
3 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE KLÍČ – CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, P. O.	25
3.1 Historie a charakteristika příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o.	26
3.1.1 Historie Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.	26
3.1.2 Charakteristika a členění Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.	28
3.2 Analýza hospodaření Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.	30
3.2.1 Vývoj nákladů v letech 2009–2013	30
3.2.2 Vývoj výnosů v letech 2009–2013	44
3.2.3 Výsledky hospodaření v letech 2009–2013	50
3.2.4 Hospodaření fondů	52
4 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE KLÍČ – CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A NÁVRHY KE ZLEPŠENÍ PODMÍNEK PRO POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....	56
5 ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
SEZNAM ZKRATEK	69
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	
PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Každý člověk se může během života ocitnout v nepříznivé životní situaci v důsledku stárání, zdravotních komplikací nebo rozpadu rodiny. V této situaci často vyhledá pomoc sociálních služeb. Sociální politika státu zajišťuje těmto lidem důstojné životní podmínky a uspokojení jejich potřeb kvalitní péčí.

Nikdo z nás nemůže s určitostí říci, zda se během svého života neocitne v situaci, kdy z důvodu nemoci, úrazu, či jiného postižení bude potřebovat pomoc druhých. Vzhledem k tomu, že se neustále zvyšuje věk dožití, který s sebou přináší zvýšené riziko nemocí pohybového aparátu i psychických poruch, je zájem o neustálé zkvalitňování sociální péče. Zařízení sociálních služeb většinou využívají rodiny, které již nejsou schopny se o takového člověka postarat vlastními silami.

Cílem diplomové práce je na základě analýzy hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. zhodnotit vývoj hospodaření této organizace v letech 2009–2013 a předložit návrhy ke zlepšení podmínek pro poskytování sociálních služeb v následujících letech.

V souladu s cílem diplomové práce je stanovena **hypotéza**, že celkové náklady na péči v příspěvkové organizaci Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. mají během sledovaného období zvyšující tendenci, avšak tato organizace neustále vyvíjí snahu k získání dalších finančních prostředků.

V rámci diplomové práce je využito k ověření hypotézy metody deskripce, analýzy a komparace. Metoda deskripce je použita v druhé kapitole k teoretickému vymezení pojmů v oblasti sociálních služeb. Metody analýzy a komparace jsou využity ve třetí kapitole k rozboru výsledku hospodaření Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.

Diplomová práce je strukturována do pěti kapitol, z nichž první kapitolou je úvod a poslední kapitolou je závěr. Druhá kapitola diplomové práce se zaměřuje na obecnou charakteristiku sociálních služeb, jejich historii a postavení, formy a druhy. Dále se věnuje financování sociálních služeb a příspěvku na péči. Tato kapitola také vymezuje pojem kvalita v sociálních službách a popisuje příspěvkové organizace a jejich postavení ve společnosti.

Třetí kapitola analyzuje hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. zmíní se o jeho historii, charakteristice a členění. Dále se zabývá rozбором vývoje položek nákladů a výnosů a výsledku hospodaření v letech 2009–2013.

Čtvrtá kapitola obsahuje zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o a návrhy ke zlepšení podmínek pro poskytování sociálních služeb v tomto zařízení.

Teoretické znalosti diplomové práce vychází z nastudování odborných knižních publikací, zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, vnitřních předpisů příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o, právních předpisů a vyhlášek Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, z internetových zdrojů a dále z konzultací s pracovníky ekonomického oddělení organizace.

Diplomová práce se opírá o platnou legislativu k 1. 4. 2015.

2 ORGANIZACE A FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR

Sociální služby jsou poskytovány lidem společensky znevýhodněným s cílem zlepšit kvalitu jejich života, případně je začlenit do společnosti, nebo chránit společnost před riziky, jejichž jsou tito lidé nositeli.¹ Vzhledem k tomu, že se lidé dožívají vyššího věku, zvyšují se i náklady na zlepšení kvality jejich důstojného života ve stáří i nemoci. Současné mezigenerační vztahy v rodině a vnitřní solidarita jsou ale oslabeny i v rámci širší rodiny. S transformací společenství z tradiční povahy do moderní společnosti se přenesla odpovědnost za sociálně slabé z rodiny na stát (sociální instituce). Rozšiřováním sociálních subjektů poskytujících tyto služby dochází k osvobození jedince, který má odpovědnost za péči o své blízké. Změny zavedené do systému poskytování sociálních služeb v posledních letech dávají šanci bezmocným jedincům a jejich rodinám volit způsob zajištění potřebných sociálních služeb a zároveň rozhodovat, kdo bude vybrané sociální služby poskytovat, v jaké míře a jakým způsobem. Možnost vlastní volby klienta v oblasti sociální péče přispívá k naplnění sociálně politického principu subsidiarity.²

2.1 Historie sociálních služeb

Počátky prvních sociálních služeb spadají do raného středověku po přijetí křesťanství za státní náboženství a po zřízení církve. První církevní sociální služby začaly poskytovat kláštery a farnosti. Ze strany státu byl však vůči chudým a nemocným uplatňován represivní přístup, který pramenil z vnímání chudých a potřebných jako společenské hrozby. Až do počátku novověku převládala v celé společnosti středověká tendence k sociálnímu vylučování všech lidí, kteří se vymkli standardním sociálním strukturám. Se vznikem centralizovaných států v Evropě (17. století) se začala centralizovat i politika státu vůči chudým. Pod patronací státu se začaly zřizovat služby převážně ústavního charakteru (útluky), na přelomu 18. a 19. století vznikala velká diferencovaná zařízení (sirotčince, blázince, chudobince, starobince). Na našem území byla veřejná chudinská péče legislativně upravena až v polovině 19. století, jako péče poskytovaná obcemi. K neobyčejnému rozmachu v dobrovolné sociální péči došlo až v období první republiky, kdy působily významné dobrovolné spolky (např. Čs. červeného kříže) a specializované poradenské služby (poradny pro duševní zdraví, pro volbu povolání, atd.). Ve 20. století se určujícím kontextem sociálních

¹MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. (2007; s. 9)

²ČÁMSKÝ, P.; SEMBDNER, J.; KRUTILOVÁ, D. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. (2011; s. 7)

služeb stává státní sociální politika. V roce 1948 OSN deklarovalo důstojnost každého lidského života jako cíl sociální politiky (vychází se z oprávnění člověka na sociální ochranu). V padesátých letech 20. století byla veškerá odpovědnost za výkon sociální péče převedena na stát a sociální péče byla centralizovaná.

Šedesátá léta 20. století přináší vznik stacionářů a komunitních center. Jsou vypracovány preventivní a terapeutické programy zaměřené na nejohroženější skupiny. Sociální poradenství také poskytují nejen nestátní subjekty, ale i obecní úřady.³

V souvislosti s politicko – ekonomickými změnami v ČR došlo po roce 1989 k zahájení procesu transformace, resp. deinstitucionalizace oblasti sociálních služeb, kdy bylo nutné reformovat systém sociální pomoci a péče. Pojem transformace sociálních služeb v ČR představuje proces změny řízení, financování, vzdělávání, místa a formy poskytování sociálních služeb. Jedná se o přechod od institucionální péče ke službám komunitního typu (podpora samostatného bydlení, chráněné bydlení, osobní asistence, atd.). Sociální služby se rozšířily od zajištění základních životních potřeb až po specializované odborné služby pro malé skupiny zdravotně postižených. Dramaticky vzrostl i počet nestátních neziskových organizací, které začaly poskytovat sociální služby. Také církve zřídily organizace specializované na poskytování sociálních služeb, např. Charita, Diakonie.

Sociální služby se až do roku 2006 poskytovaly na základě zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ovšem tyto normy neodpovídaly aktuálním potřebám sociálních služeb. Skutečný rozvoj v oblasti služeb sociální péče nastal až po nabytí účinnosti zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kdy řídicí, metodická a koordinační činnost byla ponechána Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV). Přijetím tohoto zákona bylo vytvořeno prostředí pro rozvoj vztahů mezi poskytovateli sociálních služeb a jejich uživateli, založený na rovnoprávnosti, dobrovolnosti a důsledném individuálním přístupu.

Pro podporu transformace pobytových sociálních služeb v ČR byly vydány strategické dokumenty (Národní rozvojový plán pro období 2007–2013 a Národní strategický referenční rámec 2007–2013). Na tyto dokumenty a Lisabonskou strategii, která je označována za program zásadních reforem, navazuje Integrovaný operační program pro programovací

³MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. (2007; s. 17–31)

období 2007–2013. V dokumentu „Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné druhy sociálních služeb poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporujících sociální začlenění uživatele do společnosti“ jsou vyjádřeny priority procesu transformace pobytových zařízení sociálních služeb, který byl přijat dne 21. 2. 2007, usnesením vlády ČR č. 127. V souladu se strategickými materiály z oblasti sociálních služeb v ČR (tj. Národním akčním plánem sociálního začleňování na léta 2006–2008 a na léta 2008–2010, Bílou knihou v sociálních službách a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) je vypracována koncepce, která je vytvořena v souladu s českým právním řádem, zejména s Listinou základních práv a svobod.⁴

2.2 Postavení sociálních služeb

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), upravuje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči, podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb, inspekci poskytování sociálních služeb a předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách. **Sociální službou** se dle tohoto zákona rozumí činnost nebo soubor činností zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby jsou poskytovány osobám, které se ocitli v nepříznivé životní situaci, pro osoby se ztrátou pracovní schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci nebo pro fyzické osoby, které nejsou ze závažných důvodů schopny řešit vzniklou situaci tak, aby řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením. Každá osoba má dle zákona o sociálních službách nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení. Sociální služby jsou obvykle poskytovány **bezúplatně** nebo za **úplatu**.

Státní správu v oblasti sociálních služeb vykonávají Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Praha, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, okresní správy sociálního zabezpečení a Úřad práce České republiky.⁵

⁴ČÁMSKÝ, P.; SEMBDNER, J.; KRUTILOVÁ, D. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. (2011; s. 9–16)

⁵§ 1, 2, 3, 5 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

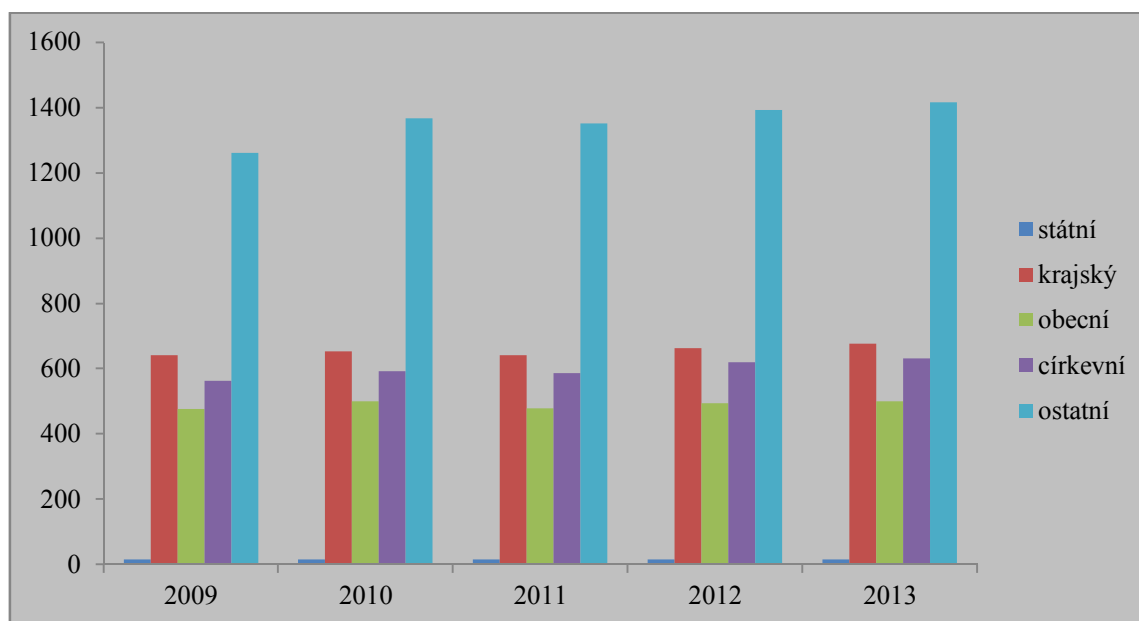
Státními zřizovateli zařízení poskytujících sociální služby mohou být v České republice Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, kraje a obce. V rámci své samostatné působnosti mohou obce a kraje zřizovat sociální služby buď jako vlastní organizační složky bez právní subjektivity, nebo jako příspěvkové organizace, které mají právní subjektivitu. Zřizovatelem a poskytovatelem sociálních služeb mohou být v České republice i nestátní neziskové organizace, které mohou dostávat dotace na svou činnost z veřejných rozpočtů, tj. rozpočtů obcí, krajů a ministerstev. Na tyto dotace ovšem nemají právní nárok, tzn., že se jedná o nenárokové dotace.⁶

Nestátní poskytovatelé sociálních služeb vznikají v následujících právních formách:

- spolky,
- obecně prospěšné společnosti,
- církevní právnické osoby,
- fundace.⁷

Přehled zřizovatelů sociálních služeb v letech 2009–2013 znázorňuje následující Obr. 2.1.

Obr. 2.1 Zřizovatelé sociálních služeb v letech 2009–2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických ročenek MPSV 2009–2013.

⁶MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. (2007; s. 12, 39)

⁷Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Graf na Obr. 2.1 ilustruje skutečnost, že sociální služby jsou poskytovány v České republice převážně nestátními neziskovými organizacemi, tzn., že církevní a ostatní zřizovatelé tvoří cca 64 % v průměru za sledované období, státní zřizovatelé se podílí na poskytování těchto služeb zhruba 36 %.

2.2.1 Formy a druhy sociálních služeb

Zákon o sociálních službách definuje následující formy poskytovaných sociálních služeb:

- pobytové - spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb,
- ambulantní - za kterými osoba dochází nebo je doprovázena či dopravována do zařízení sociálních služeb, součástí této služby není ubytování,
- terénní - jsou poskytovány osobám v jejich přirozeném sociálním prostředí.

Pro poskytování sociálních služeb jsou zřizována tato zařízení: centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, terapeutické komunity, sociální poradny, sociálně terapeutické dílny, centra sociálně rehabilitačních služeb, pracoviště rané péče, intervenční centra a zařízení následné péče. Kombinací jednotlivých zařízení sociálních služeb lze zřizovat mezigenerační a integrovaná centra. Počet sociálních služeb v České republice v letech 2009–2013 dokumentuje příloha č. 1.

Zákon o sociálních službách specifikuje tři druhy sociálních služeb:

- sociální poradenství,
- služby sociální péče,
- služby sociální prevence.⁸

Sociální poradenství je dle Průša (2007) základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb, kterou jsou povinni poskytovatelé sociálních služeb vždy zajistit. Zahrnuje základní sociální poradenství (tj. poskytování potřebných informací k řešení nepříznivé sociální situace osob) a odborné sociální poradenství, které poskytují jednotlivé typy poraden

⁸§ 32 - 34 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

(např. občanské, manželské, rodinné, poradny pro seniory, poradny pro osoby se zdravotním postižením, poradny pro oběti domácího násilí).⁹

Služby sociální péče pomáhají osobám zajistit fyzickou a psychickou soběstačnost. Jejich cílem je zajistit těmto osobám v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, v případech, kdy toto jejich stav vylučuje, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.

Mezi služby sociální péče patří:

- **osobní asistence** – terénní,
- **pečovatelská služba** – terénní nebo ambulantní,
- **tísňová péče** – terénní,
- **průvodcovské a předčitatelské služby** – terénní nebo ambulantní,
- **podpora samostatného bydlení** – terénní,
- **odlehčovací služby** – terénní, ambulantní nebo pobytové,
- **centra denních služeb** – ambulantní,
- **denní stacionáře** – ambulantní,
- **týdenní stacionáře** – pobytové,
- **domovy pro osoby se zdravotním postižením** – pobytové,
- **domovy pro seniory** – pobytové,
- **domovy se zvláštním režimem** – pobytové,
- **chráněné bydlení** – pobytové,
- **sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče** – pobytová.

Třetím druhem sociálních služeb jsou **služby sociální prevence**. Tyto služby pomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je pomoci osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

⁹PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. (2007; s. 64)

Do služeb sociální prevence se řadí:

- **raná péče** – terénní služba, doplněná ambulantní formou služby, služba poskytována dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu;
- **telefonická krizová pomoc** – terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu pro osoby, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života;
- **tlumočnické služby** – terénní, popř. ambulantní služby, poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím;
- **azylové domy** – poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení;
- **domy na půl cesty** – zajišťují pobytové služby pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opustí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy;
- **kontaktní centra** – jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní nebo terénní služby osobám, které jsou ohroženy závislostí na návykových látkách;
- **krizová pomoc** – je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu pro osoby, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života;
- **intervenční centra** – poskytují pomoc osobám ohroženým násilným chováním jiné osoby, tyto služby jsou zde poskytovány jako ambulantní, terénní nebo pobytové;
- **nízkoprahová denní centra** – poskytují ambulantní nebo terénní služby osobám bez přístřeší;
- **nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** – poskytují ambulantní nebo terénní služby dětem od 6 do 26 let, ohroženým společensky nežádoucími jevy;
- **noclehárny** – poskytují ambulantní služby osobám bez přístřeší;
- **služby následné péče** – jsou ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám buď chronicky duševně nemocným, nebo osobám závislým na návykových látkách;
- **sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** – terénní nebo ambulantní služby poskytované rodinám s dítětem, jehož vývoj je ohrožen dopadem dlouhodobé krizové sociální situace;
- **sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením** – ambulantní nebo terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám zdravotně postiženým;

- **sociálně terapeutické dílny** – ambulantní služby poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení;
- **terapeutické komunity** – poskytují pobytové služby osobám závislým na návykových látkách nebo osobám chronicky duševně nemocným;
- **terénní programy** – terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života;
- **sociální rehabilitace** – jedná se o soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob rozvojem jejich schopností a dovedností terénní, poskytuje se formou terénních, ambulantních nebo pobytových služeb.

Základními činnostmi při poskytování sociálních služeb jsou např. pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, poskytnutí stravy, poskytnutí ubytování, popřípadě přenocování, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, sociální poradenství, pomoc při uplatňování práv, osobních záležitostí.

2.3 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci při zvládnutí základních životních potřeb osob, náklady na tento příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Konkrétní výši příspěvku na péči dle stupňů závislosti za kalendářní měsíc uvádí Tab. 2.1.

Tab. 2.1 Výše příspěvku na péči dle stupňů závislosti za kalendářní měsíc

Stupeň závislosti	Výše příspěvku na péči	
	Osoba mladší 18 let	Osoba starší 18 let
I stupeň – lehká závislost	3000 Kč	800 Kč
II stupeň – středně těžká závislost	6000 Kč	4000 Kč
III stupeň – těžká závislost	9000 Kč	8000 Kč
IV stupeň – úplná závislost	12 000 Kč	12 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Výše příspěvku na péči může být zvýšen o částku 2000 Kč za měsíc, a to v případě splnění podmínek jednoho ze dvou důvodů stanovené zákonem o sociálních službách.

O výši příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce dle stupně závislosti. Při určování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby - mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Míra závislosti se stanoví na základě lékařského vyšetření a sociálního šetření prováděné úřadem práce.

Rozdělení osob dle věku a stupně závislosti, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejsou schopny zvládat základní životní potřeby, uvádí Tab. 2.2.

Tab. 2.2 Rozdělení osob dle věku a stupně závislosti

Stupeň závislosti	Počet nezvládnutých základních životních potřeb	
	osoby do 18 let	osoby nad 18 let
Stupeň I – lehká závislost	3	3 až 4
Stupeň II – středně těžká závislost	4 až 5	5 až 6
Stupeň III – těžká závislost	6 až 7	7 až 8
Stupeň IV – úplná závislost	8 až 9	9 až 10

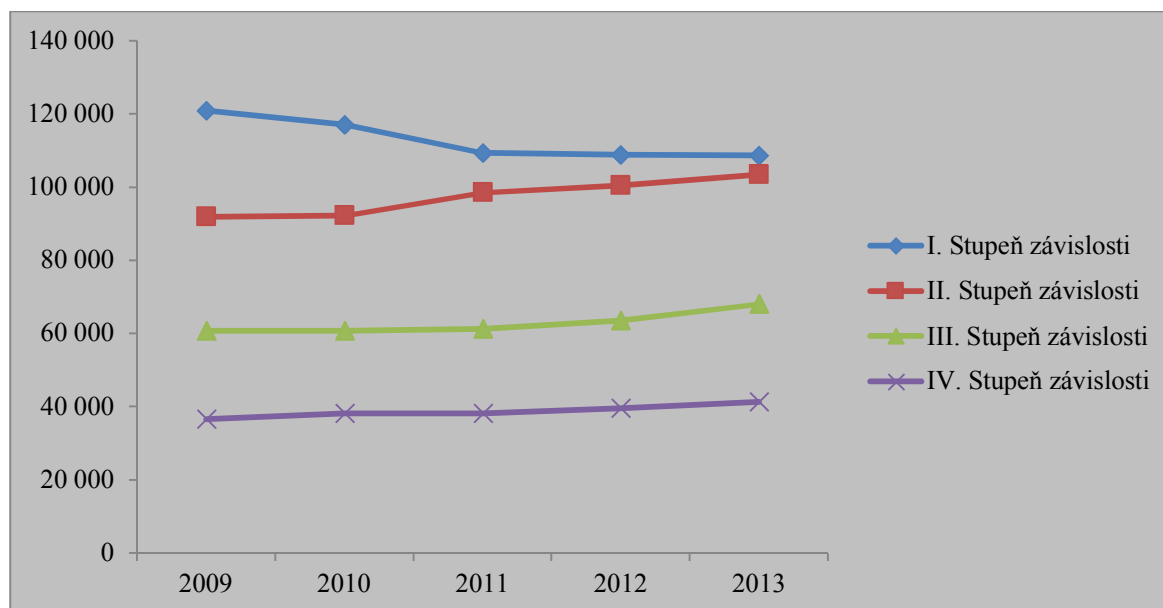
Zdroj: Vlastní zpracování dle § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Nárok na příspěvek vzniká dnem splnění stanovených podmínek a nárok na jeho výplatu vzniká podáním žádosti o přiznání příspěvku. Během výplaty příspěvku může dojít ke změně nároku, kterou upravuje zákon o sociálních službách. Kontrolu využívání příspěvku provádí krajská pobočka úřadu práce.¹⁰

Průměrný měsíční počet vyplácených dávek dle stupňů závislosti v letech 2009–2013 zobrazuje graf na Obr. 2.2.

¹⁰§ 8–14 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Obr. 2.2 Průměrný měsíční počet vyplácených dávek dle stupňů závislosti v letech 2009–2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických ročenek MPSV 2009–2013.

Z výše uvedeného obrázku 2.2 vyplývá, že průměrný měsíční počet vyplácených dávek u I. stupně závislosti se snížil ve sledovaných letech ze 120 900 na 108 600, naopak zvýšení je zaznamenáno u II. stupně závislosti tj. z 91 900 na 103 400. U III. stupně závislosti sledujeme postupné zvyšování počtu dávek z 60 700 na 68 100, IV. stupeň závislosti má mírně rostoucí tendenci z 36 600 na 41 300.

Vývoj výdajů na příspěvek na péči v jednotlivých krajích ČR v letech 2009–2013 znázorňuje příloha č. 2. Z této přílohy vyplývá, že největší výdaje na příspěvek na péči je evidovaný v Moravskoslezském kraji, který se během sledovaného období pohyboval kolem 2,5 mld. Kč, následovaný Jihomoravským krajem, cca 2,3 mld. Kč. Nejnižší výdaje na příspěvek na péči vykazuje Karlovarský kraj, kde se pohybuje kolem 0,5 mld. Kč. Je patrné, že vyplácený příspěvek na péči v České republice dosahuje v letech 2009–2013 průměrné výše přibližně 19 mld. Kč. Tyto výdaje v jednotlivých krajích jsou ovlivňovány nejen počtem obyvatel kraje, ale i počtem obyvatel s různými stupni závislosti.

2.4 Financování sociálních služeb

Poskytování sociálních služeb je důsledkem stavu sociální nouze, tj. neschopnost jedince zabezpečit své potřeby vlastními silami z jiných důvodů než hmotných.

Rozlišujeme tyto druhy financování:

- **úhrada od občana,**
- **úhrada státem,**
- **úhrada od obcí,**
- **úhrada od nestátního subjektu** (např. dobrovolná organizace).¹¹

Poskytovateli sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v Registru poskytovatelů sociálních služeb (dále jen „registru“), se dává dotace ze státního rozpočtu na zajištění sociálních služeb. Tato dotace se poskytuje k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb v souladu se zpracovaným střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb. Dotace ze státního rozpočtu je poskytována organizacím prostřednictvím rozpočtu kraje. Žádost o poskytnutí dotace na následující rozpočtové období musí předložit Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR krajský úřad. Od 1. 1. 2015 dochází k důležité změně ve financování sociálních služeb, kdy přechází odpovědnost za rozhodování o výši dotace ze státního rozpočtu jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR na kraje.

Výše poskytnuté dotace v úhrnu se stanoví za jednotlivé kraje na základě:

- celkového ročního objemu finančních prostředků rozpočtovaných v závazném ukazateli pro příslušný rozpočtový rok,
- zpracovaného střednědobého plánu rozvoje služeb kraje,
- počtu vyplacených příspěvků a jejich finančního objemu,
- počtu poskytovatelů sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru,
- podle kapacit sociálních služeb poskytovaných ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče.

Krajské úřady se podílejí na finanční kontrole využití poskytnutých dotací. Ze státního rozpočtu mohou být podle zvláštního předpisu poskytovány účelové dotace k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb zapsaných v registru. Dotace lze poskytnout např. na podporu sociálních služeb, které

¹¹TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. (2010; s. 366–367)

mají celostátní či nadregionální charakter, na činnosti, které mají rozvojovou povahu nebo v případech mimořádných situací (živelná pohroma, požár, ekologická havárie).

Na financování těchto činností se mohou podílet programy financované v rámci Strukturálních fondů Evropských společenství. Obec nebo kraj může poskytnout ze svého rozpočtu účelovou dotaci k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb.¹²

2.4.1 Úhrada nákladů za sociální služby

Sociální služby se podle zákona o sociálních službách poskytují osobám bez úhrady nákladů nebo za částečnou nebo plnou úhradu nákladů. Úhradu nákladů za poskytování sociálních služeb hradí osoba ve výši sjednané ve smlouvě uzavřené poskytovatelem sociální služby. Poskytovatel sociální služby se může dohodnout na spoluúčasti na úhradě nákladů s osobou blízkou osobě, které je sociální služba poskytována, popř. s jinou fyzickou nebo právnickou osobou, pokud osoba, které je sociální služba poskytována, nemá vlastní příjem nebo její příjem nepostačuje na úhradu nákladů.

Při stanovení **ceny sociálních služeb** ve vazbě na zákon o sociálních službách jsou používány vybrané výkonové či kapacitní jednotky. U lůžkových zařízení je kapacitní jednotkou lůžko, výkonovou jednotkou lůžkoden – obsazení tohoto lůžka oprávněným klientem. U ambulantních a terénních služeb je kapacitou časový fond zaměstnanců v přímé péči, výkonovou jednotkou hodina přímé práce s oprávněným klientem. Cena služby (výkonové nebo kapacitní jednotky) se zjišťuje poměrem celkových nákladů k počtu výkonových (kapacitních) jednotek. Podobný výsledek přinese i výpočet ceny služby podílem výnosů (příjmů) k počtu výkonových (kapacitních) jednotek.¹³

Sociální služby poskytované **bez úhrady nákladů** jsou:

- sociální poradenství,
- raná péče,
- telefonická krizová pomoc,
- tlumočnické služby,
- krizová pomoc,

¹²§ 101 – 105 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

¹³MAREK, Jiří a kolektiv. *Sociální služby na rozcestí*. (2013; s. 59)

- služby následné péče,
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi,
- sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením,
- terénní programy,
- sociální rehabilitace,
- sociální služby v kontaktních centrech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež,
- služby sociálně terapeutických dílen,
- sociální služby intervenčních center.

Sociální služby poskytované **za úhradu** jsou dle zákona o sociálních službách pobytové služby poskytované v týdenních stacionářích, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory, domovy se zvláštním režimem a ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče. V těchto zařízeních uhradí osoba úhradu za ubytování, stravu a péči poskytovanou ve sjednaném rozsahu. Maximální výše úhrady za ubytování a stravu je stanovena vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Po úhradě za ubytování a stravu při poskytování pobytových služeb v týdenních stacionářích musí osobě zůstat alespoň 25 % jejího příjmu a při poskytování pobytových služeb v domovech pro osoby se zdravotním postižením, v domovech pro seniory, v domovech se zvláštním režimem a ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče musí osobě zůstat alespoň 15 % jejího příjmu.¹⁴

Za poskytování osobní asistence, tísňové péče, pečovatelských služeb, průvodcovských a předčitatelských služeb, podpory samostatného bydlení, odlehčovacích center, služeb v centrech denních služeb, služeb v denních stacionářích, si klienti hradí úhradu za základní činnosti v rozsahu stanoveném smlouvou. Maximální výši úhrady stanoví prováděcí právní předpis č. 505/2006 Sb., např.:

- 130 Kč/hodinu podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění předem definovaných úkolů,
- 170 Kč za zajištění celodenní stravy v rozsahu minimálně 3 hlavních jídel (popř. 75 Kč za oběd, včetně provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy),
- 30 Kč za zajištění stravy odpovídající věku, dovoz nebo donáška jídla, pomoc při přípravě jídla a pití (u pečovatelských služeb),

¹⁴§ 35 -76 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

- 115 Kč za velký nákup, například týdenní nákup, nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti (u pečovatelských služeb),
- 70 Kč za kilogram prádla za úkony praní a žehlení ložního prádla, popřípadě jeho drobné opravy (u pečovatelských služeb),
- 210 Kč denně celkem za ubytování včetně provozních nákladů souvisejících s poskytnutím ubytování.

Při poskytování sociálních služeb v týdenním stacionáři, v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem, v domově chráněného bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, azylové domy, domy na půl cesty, služby následné péče, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, sociální rehabilitace si klienti hradí za ubytování a stravu v rozsahu stanoveného ve smlouvě.

Maximální výše úhrad stanovena vyhláškou a činí např.:

- 210 Kč za ubytování včetně souvisejících nákladů,
- 170 Kč za celodenní stravu (75 Kč za oběd včetně provozních nákladů souvisejících s přípravou stravy),
- 130 Kč za hodinu, podle skutečně spotřebovaného času nezbytného k zajištění úkonů (u chráněného bydlení a sociální rehabilitace),
- 130 Kč denně za ubytování v azylovém domě pro 1 osobu nebo jedná-li se o rodinu potom 100 Kč/dospělého a 70 Kč/dítě,
- 130 Kč denně za ubytování v domě na půl cesty,
- 180 Kč denně celkem za úkony spojené s ubytováním ve službách následné péče, jde-li o pobytovou formu služby),
- 180 Kč denně celkem za úkony spojené s ubytováním v terapeutických komunitách, včetně provozních nákladů souvisejících s poskytnutím ubytování.¹⁵

Za poskytování sociálních služeb v noclehárnách hradí osoby úhradu ve výši stanovené poskytovatelem, za poskytování sociálních služeb v nízkoprahových denních centrech hradí osoby úhradu za stravu ve výši stanovené poskytovatelem.¹⁶

¹⁵Vyhláška č. 505/2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

¹⁶§ 76 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

2.5 Kvalita v sociálních službách

Sociální služba je kvalitní, jestliže je nabídka služeb v souladu s potřebami a požadavky uživatele. „V oblasti sociální práce a sociálních služeb se pak jedná o takové vymezení kvality, které často souvisí s naplněním profesních standardů kvality.“¹⁷

Kvalita v sobě zahrnuje prvky objektivní a subjektivní, splnění objektivních vlastností a požadavků vyjadřuje **objektivní kvalita**, která souvisí s hodnocením poskytovatele služby. Splnění subjektivních očekávání a vnímání produktu přináší **subjektivní kvalita** (výsledek hodnocení zákazníka). Můžeme rozlišit několik pojetí pojmu kvality, tj. orientace na produkt, na zákazníka, na stanovené požadavky a na cenu. Kvalita podléhá neustálému vývoji a společenským a politickým změnám. Různé skupiny subjektů mají totiž rozdílné představy o kvalitě a nárocích na ni, všeobecně platná definice neexistuje. U sociální práce můžeme označit za nejdůležitější aspekt etické a normativní zaměření kvality, sociální práce vychází z hodnot lidských práv. Významnou roli v kvalitě služeb sociální práce má zaměření na kvalitu života, na její zvýšení nebo udržení. Management kvality umožňuje dosahovat vytyčené skupinové cíle a je aplikován ve všech organizacích. Organizace v sociální oblasti také vyžadují dobrý management, který jim vytváří vhodné prostředí pro naplňování jejich poslání. Pro sociální práci je charakteristický vysoký kontakt s klienty a tyto služby se vyznačují vysokým podílem lidské práce. Nalezení měřitelných znaků kvality je u služeb komplikované, protože tyto služby mají specifické vlastnosti, které přinášejí obtíže při stanovování a hodnocení jejich kvality. V sociální práci ovlivňuje kvalitu služeb několik faktorů, a to příjemci služeb, zadavatelé služeb, organizace sociální práce, pracovníci organizace, aj. viz následující Obr. 2.3.

¹⁷MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. (2014; s. 20)

Obr. 2.3 Faktory ovlivňující kvalitu služeb v sociální práci

Zdroj: Malík, Holasová, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. 2014. Vlastní zpracování.

V 90. letech 20. století se v České republice začaly vyvíjet koncepce řízení kvality. V roce 2000 přijala vláda ČR **Národní politiku podpory jakosti**, která v současnosti se nazývá **Národní politika kvality** (dále jen „NPK“). Zaměření NPK je formulováno v dokumentu **Strategie národní politiky kvality (2011–2015)**. V roce 2010 byla přijata také **Charta kvality ČR**. Kvalita sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zahrnuje 15 standardů – oblastí pro hodnocení kvality sociálních služeb. Jedná se o tři typy standardů, tj. *procedurální* (např. cíle a způsoby poskytování sociálních služeb, ochrana práv osob v organizaci, jednání se zájemcem o sociální službu, smlouva o poskytování sociální služby), *personální* (personální a organizační zajištění sociální služby a profesní rozvoj zaměstnanců) a *provozní* (např. místní a časová dostupnost poskytované sociální služby, informovanost o službě, nouzové situace, zvyšování kvality sociální služby – vyhláška č. 505/2006 Sb.).

Plnění povinností poskytovatelů sociálních služeb a kvalita je předmětem inspekce kvality. Proces inspekce je náročný pro poskytovatele i inspektory, je však považován za významný prvek ke zlepšení kvality služeb. **Národní strategie rozvoje sociálních služeb na rok 2015** poukazuje na chybějící provázanost výsledků činností sociální služby ve vztahu k uživatelům. Inspekční kontrola sociálních služeb se primárně zaměřuje na procesy

a pravidla poskytovatele, ale není schopna konkrétně popsat situaci uživatelů a posoudit, zda sociální služba pracuje s uživatelem tak, aby bylo dosaženo konkrétních výsledků. Také počet inspekcí a inspektorů je vzhledem k počtu sociálních služeb minimální.¹⁸

V oblasti sociálních služeb jsou udělovány značky kvality, systém hodnocení navazuje na národní standardy. **Značka kvality v sociálních službách** je určena pro domovy pro seniory a je registrována u Rady pro kvalitu a jakost. Tento projekt realizovala Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, která zároveň zahájila i **projekt E-Qalin**. Cílem tohoto projektu bylo zavedení evropského modelu měření a zvyšování kvality do českého prostředí. Redakce časopisu Ošetřovatelská péče vyhláší **Cenu kvality v sociální péči**, která se uděluje v různých kategoriích (např. poskytovatelé sociálních služeb pro seniory, pro děti, pro osoby se zdravotním postižením, atd.).

Pojem kvality sociálních služeb vychází z principů a hodnot dokumentů mezinárodních organizací (OSN, Rada Evropy, Evropská unie, Světová zdravotnická organizace).¹⁹

2.6 Příspěvkové organizace a jejich postavení

Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.2, existuje více zřizovatelů a poskytovatelů sociálních služeb. S ohledem na zaměření této práce je důležité objasnit postavení právě neziskových organizací. Platné právní předpisy v České republice nedefinují pojem nezisková organizace. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který vstoupil v účinnost od 1. ledna 2014, přinesl změny týkající se i neziskových organizací. Nově specifikuje pojem fundace, tj. právnickou osobu vytvořenou majetkem vyčleněným k určitému účelu, její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena.²⁰

V roce 2015 existují v České republice následující typy neziskových organizací:

a) *soukromé*

- spolky,
- obecně prospěšné společnosti,
- ústavy,
- fundace (nadace, nadační fondy),

¹⁸Národní strategie rozvoje sociálních služeb na rok 2015.

¹⁹MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. (2014; s. 18–62)

²⁰Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

- politické strany a politická hnutí,
- evidované právnické osoby.²¹

b) veřejné

- veřejné vysoké školy,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- obce, kraje,
- organizační složky státu i územně samosprávných celků,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy.

V rámci veřejné správy jsou pro zabezpečování smíšených veřejných statků v rámci veřejného sektoru zřizovány příspěvkové organizace. Tyto příspěvkové organizace mají samostatnou právní subjektivitu a patří mezi veřejnoprávní neziskové organizace. Tyto organizace, které zakládají jiné – soukromé subjekty (fyzické a právnické osoby, církve, nadace, atd.), jsou zakládány podle soukromého práva. Jsou zakládány nikoliv za účelem podnikání, ale pro zabezpečování veřejných služeb na neziskovém principu s finanční podporou státu nebo i územní samosprávy.²²

Důležité postavení plní příspěvkové organizace při poskytování sociálních služeb. Tyto organizace využívají zpravidla majetek, který jim zřizovatel dá do správy a jsou povinny o něj pečovat a odepisovat ho. Příspěvkové organizace hospodaří dle svého rozpočtu, který musí být sestaven jako vyrovnaný a musí zahrnovat pouze náklady a výnosy, které souvisejí s poskytovanými službami, které jsou předmětem jejich hlavní neziskové činnosti. Zřizovatel může příspěvkové organizaci vymezit ve zřizovací listině v rámci její doplňkové činnosti druhy a rozsah této činnosti. Doplňková činnost by měla být v zásadě zisková a měla by přinášet další finanční zdroje pro financování neziskové činnosti příspěvkové organizace. Příspěvkové organizace hospodaří s vlastními příjmy, které dosahují ze své vlastní činnosti, zejména z vybraných uživatelských poplatků od svých klientů, které si nechávají pro financování nákladů na tyto činnosti. Tržby příspěvkové organizace představují vlastní příjmy spolu s příspěvkem na provoz od zřizovatele. Příspěvkové organizace zřizované obcemi a kraji dále hospodaří s finančními prostředky svých fondů, a také mohou získávat

²¹NEZISKOVKY CZ. *Co to je neziskový sektor.*

²²PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování.* (2012; s. 48)

i peněžní dary od různých subjektů. Chybějící finanční prostředky na krytí nákladů na produkci veřejného statku jsou jim poskytovány ve formě dotací, tj. příspěvku na provoz (běžný) a příspěvku na investice (kapitálový) z rozpočtu zřizovatele. Tyto finanční toky jsou účtovány podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Závazným finančním ukazatelem by měl být příspěvek na provoz, který je určen k doplnění chybějících zdrojů na financování běžných neinvestičních potřeb, včetně oprav a údržby.²³

Další možností, jak zvýšit příliv finančních prostředků pro organizaci, je fundraising. Boukal (2013) tvrdí, že fundraising představuje systematické získávání finančních i nefinančních zdrojů, které nezisková organizace potřebuje k realizaci svého poslání prostřednictvím jednotlivých projektů. Jde o průběžnou plánovanou činnost s cílem zajistit neziskové organizaci zdroje v potřebné výši a struktuře. Důležitým rysem fundraisingu je jeho systematičnost a šíře, která zahrnuje jak finanční, tak nefinanční zdroje. Toto rozčlenění zdrojů na finanční a nefinanční je velmi důležité. Oslovované subjekty mohou poskytnout organizaci nejen peníze, ale i např. materiál, výpočetní techniku. Zajímavou možností jsou tzv. bartery. Barter je obecně forma obchodní činnosti, při níž dochází ke směně zboží nebo služby přímo za jiné zboží nebo službu bez použití peněz. Tato přímá směna může probíhat mezi dvěma nebo i více partnery.²⁴

Mezi příspěvkové organizace patří i Klíč – centrum sociálních služeb v Olomouci, která je zřízena územním samosprávným celkem – Olomouckým krajem. Této organizaci bude věnována následující kapitola diplomové práce.

²³PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. (2012; s. 229–239)

²⁴BOUKAL, Petr a kolektiv. *Fundraising pro neziskové organizace*. (2013; s. 34)

3 HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE KLÍČ – CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, P. O.

Dle katalogu poskytovatelů sociálních služeb Olomouckého kraje 2014 působilo k 1. 1. 2014 celkem 123 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, kteří zabezpečují na území Olomouckého kraje celkem 285 sociálních služeb.²⁵ Mezi poskytovatele sociálních služeb patří i 29 příspěvkových organizací zřízených Olomouckým krajem.²⁶ Seznam všech příspěvkových organizací v sociální oblasti zřízených Olomouckým krajem je uveden v příloze č. 5. K těmto poskytovatelům patří i Klíč – centrum sociálních služeb, p. o., který je předmětem zpracované diplomové práce.

Pro názornou ukázkou hospodaření Olomouckého kraje s celkovými výdaji včetně výdajů odboru sociálních věcí, který rozděluje finanční prostředky příspěvkovým organizacím v sociální oblasti, byla zpracována Tab. 3.1.

Tab. 3.1 Výdaje Olomouckého kraje včetně výdajů na odbor sociálních věcí v letech 2009–2013 (v tis. Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Výdaje Olomouckého kraje celkem	10 841 160	10 408 418	10 046 352	10 329 883	9 902 252
Výdaje odboru sociálních věcí Olomouckého kraje	181 056	201 051	251 367	300 560	258 212
- příspěvek příspěvkovým organizacím v sociální oblasti v Olomouckém kraji	174 716	187 175	236 201	279 183	237 640
- výdaje sociálního odboru	6 340	13 876	15 166	21 377	20 572

Zdroj: Vlastní zpracování dle Závěrečných účtů Olomouckého kraje 2009–2013.

²⁵Katalog poskytovatelů sociálních služeb Olomouckého kraje 2014.

²⁶Organizace zřízené Olomouckým krajem.

Z tabulky 3.1 vyplývá, že výdaje odboru sociálních věcí tvořily v jednotlivých letech v průměru 2,2 % z celkových výdajů Olomouckého kraje.

3.1 Historie a charakteristika příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o.

Příspěvková organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. (dále jen „Klíč“) se nachází v Olomouci a zřizovatelem tohoto zařízení je Olomoucký kraj. Dle zřizovací listiny je hlavním účelem zřízení organizace poskytování sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Klíči je ve zřizovací listině povoleno vykonávat také doplňkové činnosti, např. pronájem nemovitého majetku, včetně poskytování služeb zajišťujících jejich řádný provoz, výroba, obchod a služby jinde nezařazené, mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, praní pro domácnost, žehlení, opravy a údržba oděvů, ubytovací služby, hostinská činnost.²⁷ K 31. 12. 2013 nevykonával Klíč doplňkovou (hospodářskou) činnost.

Dle Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE je Klíč zařazen v kategorii sekce Q – zdravotní a sociální péče pod kódem 87.20.1: Sociální péče v zařízeních pro osoby s chronickým duševním onemocněním a kódem 88.10.2: Ambulantní nebo terénní sociální služby pro osoby se zdravotním postižením.²⁸

3.1.1 Historie Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.

Historie Klíče začíná koncem 60. let 20. století, kdy sílil nesouhlas rodičů dětí s mentálním postižením s jejich umísťováním do zařízení s celoročním pobytem. Díky spolupráci odborníků z katedry speciální pedagogiky Univerzity Palackého v Olomouci, pracovníků státní správy a rodičům byl otevřen v roce 1972 Ústav sociální péče – Denní pobyt pro mládež v Olomouci – Chválkovicích, jehož prvořadým cílem bylo usnadnit rodinám s mentálně postiženým členem péči o něj při zachování jeho přirozeného sociálního prostředí. V roce 1975 byl zřízen Okresní ústav sociálních služeb v Olomouci, Ústav sociální péče – Denní pobyt pro mládež se stává jeho součástí.

²⁷Zřizovací listina Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.

²⁸CZ-NACE – Klasifikace ekonomických činností.

V osmdesátých letech došlo díky stavebním úpravám k navyšování kapacity na 45 klientů. V roce 1992 byla Okresním úřadem v Olomouci zřízena rozpočtová organizace Ústav sociální péče - Denní pobyt pro dospělé, denní pobyt pro mládež s pomocnými třídami. Dnem 1. listopadu 1992 ústav přijímá název Klíč, ovšem s rostoucím počtem klientů je nucen změnit své sídlo na novou adresu, ulici Dolní Hejčinská v Olomouci. Ústav také rozšiřuje rozsah poskytovaných služeb na denní stacionář pro dospělé, který je umístěný v původní budově v Olomouci – Chválkovicích a denní stacionář pro děti a mládež v Olomouci – Hejčíně.

V roce 1993 byly služby Klíče rozšířeny o týdenní stacionář. V zařízení Klíč byly také zřízeny třídy pomocné školy, aby bylo vyřešeno školní vzdělávání klientů. Diagnostický úsek byl transformován v roce 1994 na speciálně pedagogické centrum.

V roce 1994 byl na základě rodičovské iniciativy vybudován denní stacionář pro děti a mládež s vícenásobným postižením Slunovrat na ulici Střední Novosadská v Olomouci.

Tímto došlo v duchu stanovené koncepce rozvoje Klíče a v souladu s tehdy platnou legislativou k naprosté funkční propojenosti a nedělitelnosti zařízení, jehož nabídky, zahrnující služby sociálního charakteru, školní vzdělání, diagnostické a terapeutické služby, využívalo více než dvě stovky interních i ambulantních klientů. Z důvodu změny školské legislativy došlo k 1. lednu 1996 k delimitaci Klíče a vytvoření Pomocné školy Olomouc, jako samostatného právního subjektu, jehož součástí se stalo speciálně pedagogické centrum. Tato škola následně převzala veškerou aktivitu, která souvisí se zajištěním školního vzdělání klientů Klíče plnících povinnou školní docházku.

Z důvodu rozšíření nabídky poskytovaných služeb byl v roce 1998 zahájen provoz chráněného bydlení Domov v Olomouci Chválkovicích.

Klíč se od počátku své existence vždy snažil o nový přístup k péči a vzdělávání osob s mentálním či vícenásobným postižením. Proto byla navázána odborná spolupráce s katedrou speciální pedagogiky PdF UP trvající dodnes, která byla rozšířena i o spolupráci s katedrou aplikované TV FTK UP, Caritas - Vyšší odbornou školou sociální a dalšími vzdělavateli v této oblasti. Zaměstnanci Klíče se také podílejí na přípravě studentů středních a vysokých škol prostřednictvím vedení jejich odborných praxí a exkurzí.

V dubnu 2008 byla na ulici Dolní Hejčinská 28 rozšířena nabídka služeb Klíče o dosud chybějící službu, a to domov pro osoby se zdravotním postižením Petrklíč.

Jedním z významných rozvojových cílů Klíče bylo také zřízení služby podpora samostatného bydlení Šance. Toto je určené pro osoby s lehkým až středním mentálním postižením, které absolvovaly tréninkový program v chráněném bydlení.²⁹

3.1.2 Charakteristika a členění Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.

Posláním tohoto zařízení je prostřednictvím sociálních služeb poskytovat lidem s lehkým a středně těžkým stupněm mentálního postižení, popř. s přidruženým tělesným postižením a s poruchami autistického spektra, individuální podporu ve spokojeném zvládnání života a nalézání možností osobní realizace. Sociální služby jsou poskytovány ve spolupráci s rodinou nebo přirozeným sociálním zázemím klienta formou denního stacionáře, týdenního stacionáře, domova pro osoby se zdravotním postižením a chráněného bydlení a podpory samostatného bydlení. Hlavním cílem činnosti Klíče je maximální rozvoj osobnosti, schopností a dovedností klienta a jeho seberealizace při respektování jeho možností a schopností.

Pro všechny služby poskytované v tomto zařízení platí zásady, a to:

- respektování hodnoty, osobnosti, důstojnosti a potřeb člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu, barvu pleti, mateřský jazyk, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, náboženské a politické přesvědčení,
- individuálního přístupu ke klientovi,
- rozvoje či zachování co nejvyšší míry samostatnosti, resp. nezávislosti klienta,
- respektování a ochrany práv klienta, vč. práva na přirozené riziko,
- partnerského přístupu pracovníků ke klientovi,
- týmové spolupráce a jednotného přístupu pracovníků ke klientovi,
- podpory klienta ve využívání běžně dostupných veřejných služeb a vztazích s přirozeným sociálním prostředím,
- hospodárnosti, tj. účelného vynakládání veřejných prostředků,
- podpory celoživotního vzdělávání pracovníků,
- sdílení společných hodnot a cílů.

Klíč je k 1. 1. 2015 rozčleněn na několik pracovišť, která nabízejí sociálně terapeutické, vzdělávací, pracovní, zájmové a aktivizační činnosti ve vlastním i v běžném společenském prostředí. Struktura Klíče je velmi rozmanitá. Skládá se z týdenního stacionáře **Petrklíč**, který

²⁹Historie. Klíč – centrum sociálních služeb.

má 6 míst a domov pro osoby se zdravotním postižením s 19 místy. **Slunovrat** je denní stacionář, kam dochází 16 klientů. Další sociální služby jsou poskytovány v denním stacionáři **Domino**, které má k dispozici 18 míst. Chráněné bydlení **Domov** poskytuje uživatelům k dispozici 16 míst a **Šance**, která zajišťuje podporu samostatného bydlení, zahrnuje 4 klienty. Z výše uvedeného vyplývá, že Klíč zajišťuje k 31. 12. 2013 sociální služby pro 79 osob.

Tab. 3.2 Vývoj počtu klientů v organizaci Klíč – centrum sociálních služeb, p. o.

Počet klientů	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Denní stacionář Petrklíč	22	22	-	-	-
Týdenní stacionář Petrklíč	7	7	7	6	6
Domov pro osoby se zdravotním postižením Petrklíč	18	18	18	19	19
Denní stacionář Slunovrat	5	5	16	16	16
Denní stacionář Domino	18	18	18	18	18
Chráněné bydlení	16	16	16	16	16
Podpora samostatného bydlení Šance	-	-	2	4	4
Celkem	86	86	77	79	79

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedené Tab. 3.2 vyplývá, že počet klientů ve sledovaném období se snížil. Do roku 2010 byla poskytována služba denního stacionáře Petrklíč. Z důvodu administrativní zátěže byly sloučeny denní stacionáře Petrklíč a Slunovrat do jednoho – denního stacionáře Slunovrat. V praxi došlo ve stacionáři Slunovrat k rozšíření skupiny osob, kterým může být služba poskytována. Od 4. 1. 2010 byla zavedena nová služba - podpora samostatného bydlení Šance, tj. terénní služba, která je poskytována v bytech.

Organizační a personální strukturu znázorňují příloha č. 3 a příloha č. 4. V čele Klíče stojí ředitel, kterému jsou odpovědní vychovatelé a vedoucí jednotlivých součástí Klíče. V každé skupině v těchto zařízeních pracuje vychovatel s pracovníky v sociálních službách a technickým personálem. Zdravotní a ekonomicko-administrativní úsek jsou samostatné úseky podřízené řediteli.

Klíč poskytuje svým klientům stravování v rozsahu odpovídajícím formě využívané služby. Klíč obdržel v I. ročníku soutěže „Cena kvality v sociální péči“ vyhlášené časopisem Sociální péče ve spolupráci s MPSV ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružením pro jakost ČR titul nejlepší poskytovatel ústavní sociální péče.

Klíč je v rámci své činnosti realizátorem projektu „Vzdělávací program pro integraci osob s mentálním postižením“. Je také spoluřešitelem projektů „Akční pole sociální práce – východiska a cíl studia oboru“ (realizátor Pedagogická fakulta UP Olomouc) a „Partnerstvím ke zvýšení úrovně praktického vzdělávání a lepšímu uplatnění na trhu práce“ (realizátor Caritas VOŠ sociální Olomouc).³⁰

3.2 Analýza hospodaření Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.

Příspěvková organizace Klíč hospodaří s majetkem a finančními prostředky, které byly popsány v kapitole 2.6. Hospodaření příspěvkové organizace by mělo být vyrovnané. Pro analýzu hospodaření bylo vybráno období od roku 2009 do roku 2013.

3.2.1 Vývoj nákladů v letech 2009–2013

V následující části bude analyzován vývoj nákladů ve sledovaném období, který detailně znázorňuje Tab. 3.3 a Tab. 3.4.

³⁰*Informace o zařízení Klíč - centrum sociálních služeb, p. o.*

Tab. 3.3 Struktura nákladů Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Spotřeba materiálu	1 270 725,74	1 666 250,92	1 243 570,50	589 678,50	670 574,72
Spotřeba energie	1 354 921,07	1 240 116,83	1 173 368,54	1 351 781,08	1 460 306
Opravy a udržování	692 221,37	469 230,80	605 011,82	752 255,72	659 357,82
Cestovné	21 634	24 663	25 393,80	19 035	35 694
Náklady na reprezentaci	989	989	995	767	997
Ostatní služby	2 520 918	2 252 895,53	2 006 701,18	1 737 655,98	1 822 155,51
Mzdové náklady	11 687 000	11 922 000	12 898 254	13 327 067	13 782 344
Zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady	4 055 785	4 271 328	4 552 595,32	5 002 791,72	5 047 789,29
Daně a poplatky	3166	12 609	5517	6724	6738
Odpisy DN a DH majetku	659 150	662 855	674 495	782 778	766 161
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0	0	0	281 998,80	325 827,39
Ostatní náklady	135 533,24	164 161,20	145 266,48	71 984	54 152,80
CELKEM	22 402 043,42	22 687 099,28	23 331 168,64	23 924 516,80	24 632 097,53

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedené tabulky 3.3 vyplývá, že celkové náklady ve sledovaném období mají rostoucí tendenci. **Nejnižší** náklady byly v roce 2009 ve výši **22 402 043,42 Kč**, **nejvyšší** hodnoty dosáhly v roce 2013, a to **24 632 097,53 Kč**, což představuje nárůst o **2 230 054,11 Kč**, tj. 10 %.

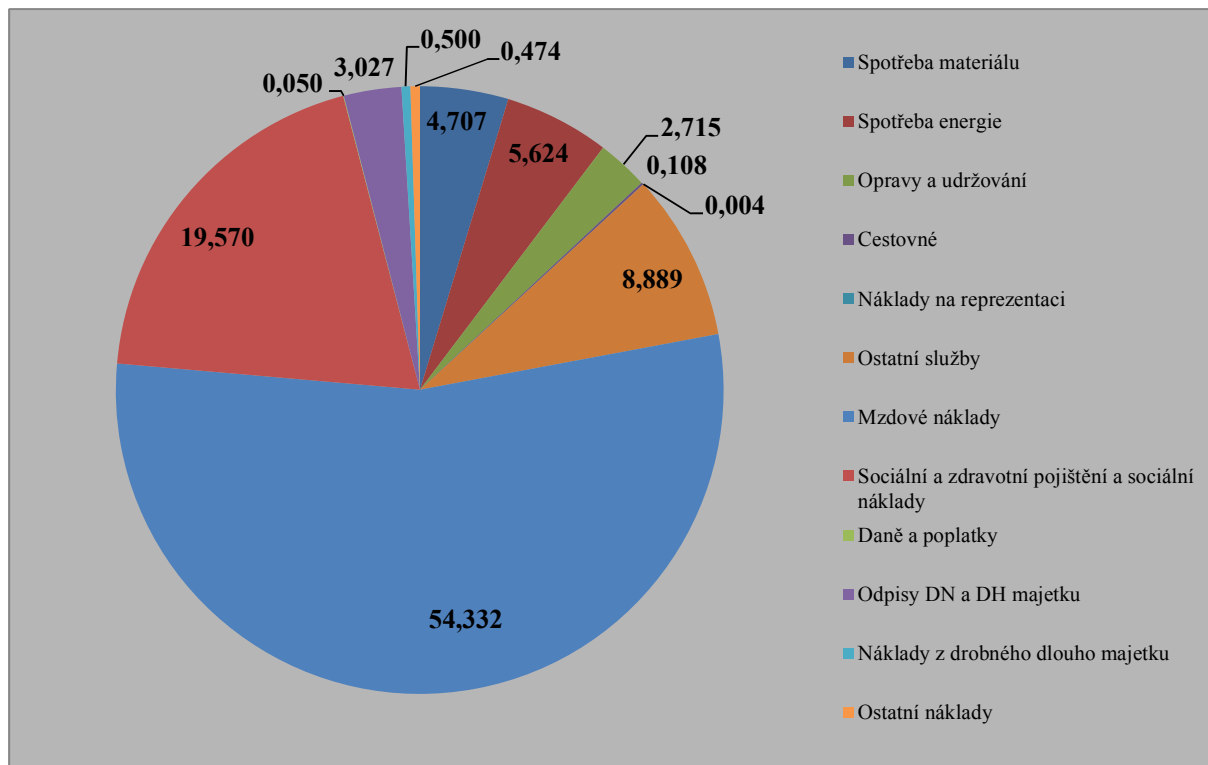
Tab. 3.4 Struktura nákladů Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009 – 2013
(v %)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Spotřeba materiálu	5,67	7,34	5,33	2,46	2,72
Spotřeba energie	6,05	5,47	5,03	5,65	5,93
Opravy a udržování	3,09	2,07	2,59	3,14	2,68
Cestovné	0,10	0,11	0,11	0,08	0,14
Náklady na reprezentaci	0,004	0,004	0,004	0,003	0,004
Ostatní služby	11,25	9,93	8,60	7,26	7,40
Mzdové náklady	52,17	52,55	55,28	55,70	55,95
Zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady	18,10	18,83	19,51	20,91	20,49
Daně a poplatky	0,01	0,16	0,02	0,03	0,03
Odpisy DN a DH majetku	2,94	2,92	2,89	3,27	3,11
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0	0	0	1,18	1,32
Ostatní náklady	0,61	0,62	0,62	0,30	0,22
CELKEM	100	100	100	100	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Průměrný procentuální podíl jednotlivých položek nákladů k celkovým nákladům přehledně ukazuje Obr. 3.1.

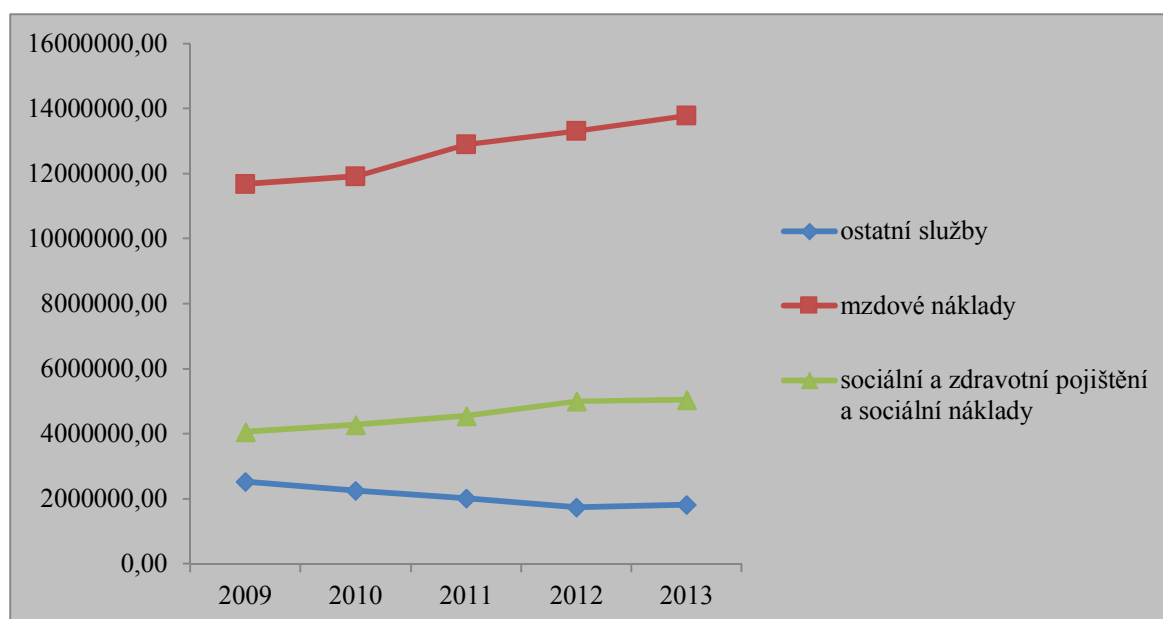
Obr. 3.1 Průměrný podíl jednotlivých položek nákladů k celkovým nákladům (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedených tabulek i grafického vyjádření lze vysledovat, že nejvyšší položky nákladů tvoří mzdové náklady, zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady a ostatní služby. Vývoj těchto položek v letech 2009–2013 ukazuje následující Obr. 3.2.

Obr. 3.2 Vývoj nejvyšších nákladových položek v letech 2009–2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Detailní rozbor tří nejvyšších nákladových položek ve sledovaném období je analyzován v samostatných tabulkách 3.5, 3.7 a 3.8.

Nejvyšší nákladovou položku v rozpočtu Klíče tvoří **mzdové náklady**, které zahrnují náklady na hrubé mzdy zaměstnanců, ostatní osobní náklady a náhrady za nemoc. Tyto náklady se ve sledovaném období stále zvyšovaly, od částky **11 687 000 Kč** v roce 2009, která se podílí na celkových nákladech 52,17 %, až k nejvyšší částce v roce 2013, a to **13 782 344 Kč**, což činí 55,95 % z celkových nákladů.

Tab. 3.5 Struktura nákladové položky mzdové náklady v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Hrubé mzdy zaměstnanců	11 621 419	11 858 613	12 796 332	13 148 731	13 668 423
Ostatní osobní náklady	65 581	63 387	101 922	135 735	69 005
Náhrady za nemoc	0	0	0	42 601	44 916
Celkem	11 687 000	11 922 000	12 898 254	13 327 067	13 782 344

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

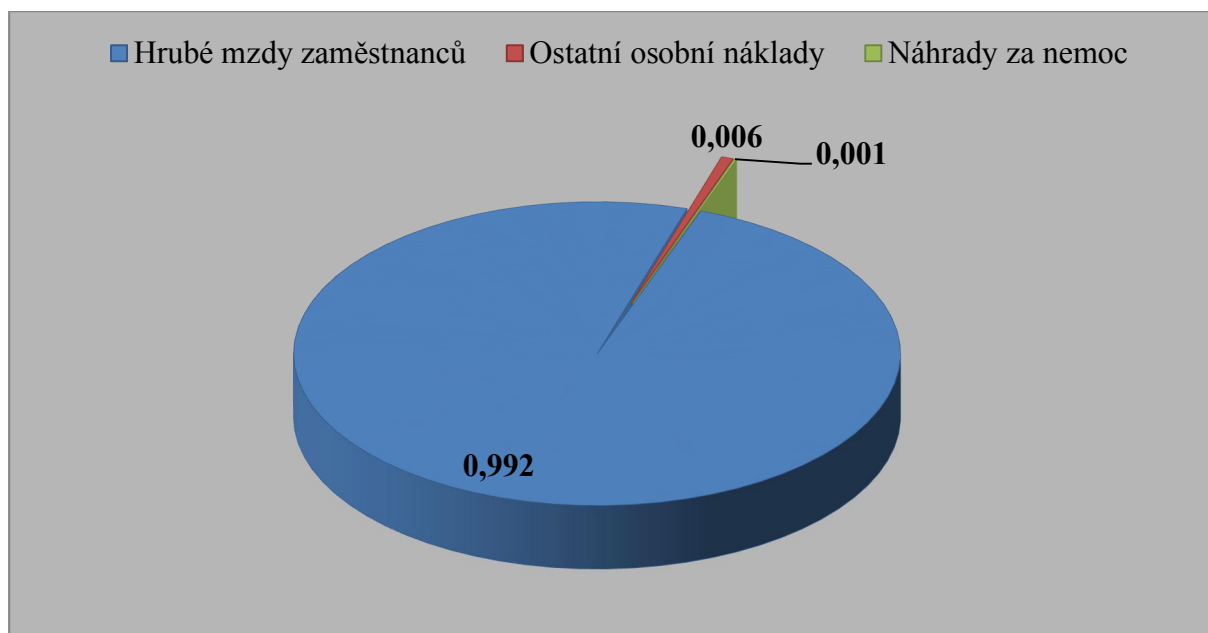
Položka *hrubé mzdy zaměstnanců* představuje náklady na hrubé mzdy zaměstnanců a časové rozlišení nevyčerpané dovolené za daný rok. Od roku 2011 je patrná stoupající tendence hrubých mezd zaměstnanců. Překročení mzdového limitu je způsobeno získáním prostředků z úřadu práce v rámci dohody o vyhrazení společensky účelného pracovního místa a dohod o zabezpečení vzdělávacích aktivit zaměstnanců v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst!“. V roce 2013 zvýšily mzdové náklady prostředky z nových projektů „Nový impuls“ a „Podpora osob 50+ v Olomouckém kraji“ a náhrady mezd za dočasnou pracovní neschopnost.

Další položku mzdových nákladů představují *ostatní osobní náklady*, které zahrnují úhradu mezd za plánované činnosti, např. zástupy za dlouhodobé pracovní neschopnosti, mzda za lékařský dohled, úklidové práce, ergoterapii.

Položka *náhrady za nemoc* zahrnuje náklady spojené s úhradou pracovní neschopnosti zaměstnanců a do roku 2011 byla vykazována v jiných sociálních nákladech organizace.

Následující Obr. 3.3 znázorňuje procentuální průměrný podíl jednotlivých položek k celkovým mzdovým nákladům v letech 2009–2013.

Obr. 3.3 Průměrný podíl jednotlivých položek k celkovým mzdovým nákladům (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

S rostoucími mzdovými náklady souvisí **náklady na zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady**. Do sociálních nákladů jsou zahrnuty náklady za vstupní a pravidelné lékařské prohlídky zaměstnanců, dále náklady na příspěvek do Fondu kulturních a sociálních potřeb, tj. náklady zúčtované na platy, náhrady platů a odměny za pracovní pohotovost, dále náklady na nákup pracovních a ochranných potřeb zaměstnanců. V roce 2009 byla nejnižší hodnota těchto nákladů **4 055 785 Kč**, což tvoří 18,10 % z celkových nákladů, nejvyšší hodnota ve výši **5 047 789,29 Kč** v roce 2013 činí 20,49 % z celkového objemu nákladů organizace. Průměrný evidenční počet pracovníků ve sledovaném období vzrostl z 53 v roce 2009 na 56 pracovníků v roce 2013. Stav a struktura zaměstnanců se odvíjí od charakteru poskytovaných služeb, protože snahou Klíče je poskytovat co nejvyšší a odborné služby. Strukturou zaměstnanců a vývojem celkových průměrných mezd se zabývá Tab. 3.6.

Tab. 3.6 Struktura zaměstnanců a vývoj průměrných mezd v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zaměstnanců	53	55	55	55	56
Limit mzdových prostředků	11 240 000	11 922 000	12 865 000	13 132 000	13 132 000
Skutečné platy zaměstnanců (včetně ostatních osobních nákladů)	11 687 000	11 922 000	12 898 254	13 327 067	13 782 344
Průměrná mzda zaměstnance	18 878,20	19 807,90	20 896,75	21 962,90	21 298,34

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedené Tab. 3.6 vyplývá, že každoročně je překročen limit mzdových prostředků z důvodu získání dalších prostředků z úřadu práce v rámci dohody o vyhrazení společensky účelného pracovního místa a v rámci nových projektů. Průměrná mzda zaměstnance má ve sledovaném období kolísavou tendenci.

Druhou nejvyšší nákladovou položkou je zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady, která je analyzována v Tab. 3.7.

Tab. 3.7 Struktura nákladové položky zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Zákonné sociální pojištění	3 781 107	4 027 654	4 347 465	4 465 739	4 633 624
Zákonné sociální náklady	253 401	236 393	140 381,32	482 273,72	358 175,29
Jiné sociální náklady	21 277	7281	64 749	0	0
Jiné sociální pojištění	0	0	0	54 779	55 990
Celkem	4 055 785	4 271 328	4 552 595,32	5 002 791,72	5 047 789,29

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Položka *zákonné sociální pojištění* se skládá z povinného pojistného za sociální zabezpečení a příspěvek na politiku zaměstnanosti a na zdravotní pojištění. Zahrnuje povinný odvod organizace za zaměstnance, stanovený z příslušného vyměřovacího základu z vyplacených mezd ve smyslu zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Dále tato položka zahrnuje i povinné pojistné na zdravotní pojištění, tj. povinný odvod organizace za zaměstnance stanovený z příslušného vyměřovacího základu ve smyslu zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Nárůst zákonného sociálního pojištění od roku 2011 souvisí s růstem mzdových prostředků v tomto roce a byl zdůvodněn u Tab. 3.5.

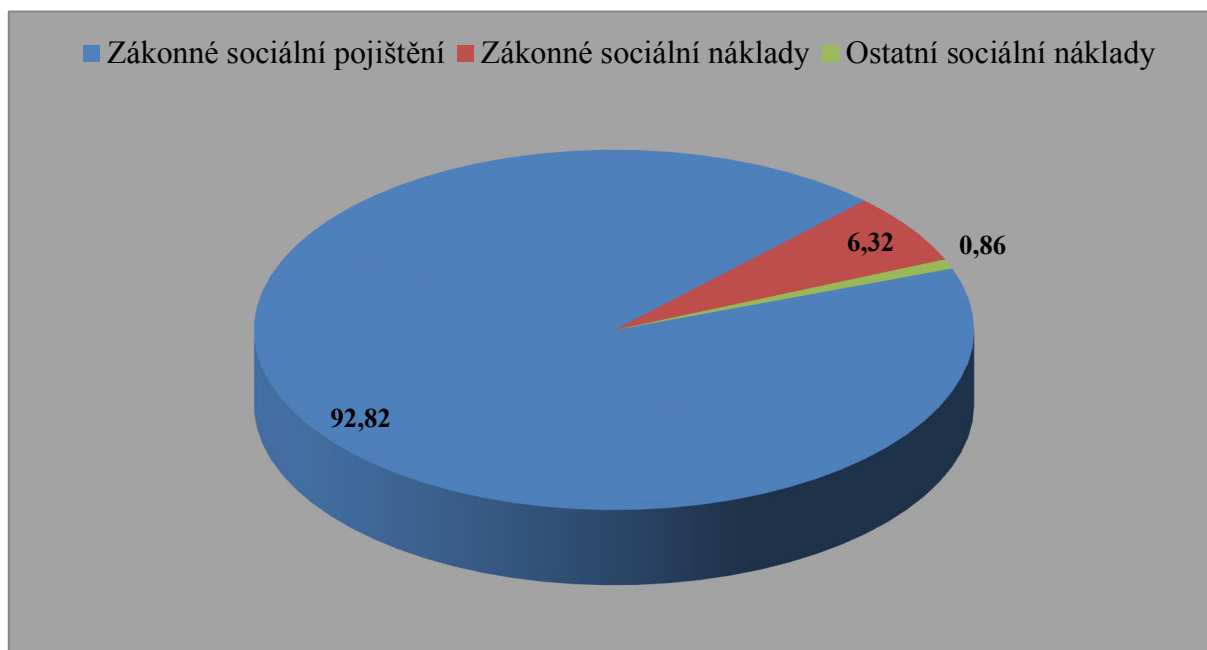
Zákonné sociální náklady obsahují náklady za vstupní a pravidelné lékařské prohlídky zaměstnanců, dále přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb, tj. 1 % z objemu nákladů zúčtovaných na platy, náhrady platů a odměny za pracovní pohotovost v jednotlivých letech, a také náklady na nákup pracovních a ochranných potřeb zaměstnanců. Položka vykazuje zvýšení od roku 2012, které bylo způsobeno zúčtováním nákladů spojených s podílem na úhradu stravného zaměstnanců. Zvýšení položky odráží náklady na školení pracovníků ekonomického, sociálního a zdravotního úseku. Školení pracovníků v přímé péči bylo částečně financováno v rámci programu „Vzdělávejte se pro růst!“. Služeb školení a vzdělávání je využíváno pro odborný růst zaměstnanců.

Jiné sociální náklady tvoří náklady za náhradu mzdy z důvodu pracovní neschopnosti zaměstnanců, do roku 2011, od roku 2012 jsou vykazovány v položce náhrady za nemoc v mzdových nákladech.

Poslední položkou je *jiné sociální pojištění*, které obsahuje zákonné pojištění odpovědnosti za škodu a zahrnuje povinný odvod pojištění dle vyhlášky č. 125/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Následující Obr. 3.4 vyjadřuje procentuální průměrný podíl jednotlivých položek k celkovému zákonnému sociálnímu a zdravotnímu pojištění v letech 2009–2013.

Obr. 3.4 Průměrný podíl jednotlivých položek k celkovému zákonnému sociálnímu a zdravotnímu pojištění (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Další nezbytnou součástí nákladů je **spotřeba materiálu**, která zahrnuje nákupy odborných knih, úhrady ročního předplatného odborných časopisů a aktualizací mzdové a účetní agendy. Dále tato položka zahrnuje částku nezbytnou na nákup surovin pro vlastní přípravu snídaní a večeří klientů chráněného bydlení Domov. Položka tvoří také nákup zdravotnického materiálu (obvazy, teploměry, zdravotní rukavice aj.) a léků určených k běžnému zajištění zdravotní péče v Klíči. Tato položka obsahuje také nákup učebních a výtvarných pomůcek pro všechny součásti organizace, nákup pohonných hmot do vozidel, sekaček a přístrojů na úklid venkovních ploch. Dále spotřebu kancelářských potřeb, spotřebu čistících a desinfekčních prostředků. Náklady na spotřebu materiálu byly nejvyšší v roce 2010, a to ve výši **1 666 250,92 Kč**, což tvořilo 7,34 % z celkových nákladů. V letech 2009–2011 bylo zvýšení položky spotřeby materiálu způsobeno nutnou obnovou vybavení kanceláří a dílen Klíče (skříně, postele, matrace) a obnovou výpočetní techniky, dále nákupem nového nábytku a nádobí do bytu služby podpora samostatného bydlení, nákupem nářadí do dílen, nákupem televizorů do heren klientů a dovybavení a obnova nábytku do terapeutických dílen. Dále bylo nutné doplnit nábytkem pokoje týdenního stacionáře a domova pro zdravotně postižené.

Položkou, která tvoří nedílnou součást nákladů, je **spotřeba energie**, která dosahuje nejvyšší hodnoty v roce 2013, tj. **1 460 306 Kč**, vyjádřeno procentuálně 5,93 % z celkových nákladů. Po celé sledované období se tato položka, která zahrnuje spotřebu vody, plynu a elektrické energie, stále pohybuje v rozmezí 5,3 % - 6,05 % z celkových nákladů. Výši položky v jednotlivých letech ovlivňovaly nárůsty cen vodného a stočného, vyšší spotřeba plynu v době dlouhého zimního období nebo naopak snížená spotřeba elektrické energie, popř. plynu v mírnějších zimách.

Další nákladovou položku tvoří **opravy a udržování**, která se skládá z nákladů na pravidelnou údržbu tiskáren, výtahu, revizí a opravy vozového parku. Ve všech letech byl kladen důraz na čerpání této položky s maximální hospodárností. Nejvyšší částky dosáhly opravy a udržování v roce 2012, tj. **752 255,72 Kč**, což tvořilo 3,14 % z celkových nákladů. V tomto roce proběhly rozsáhlejší opravy na jednotlivých úsecích Klíče např. oprava zděného oplocení, výměna zásobníkového ohřívače vody – v důsledku havárie.

Položka **cestovné** odráží náklady na cestovné související s nezbytnými pracovními cestami a odborným růstem zaměstnanců, a také náklady na cestovné zaměstnanců zajišťujících péči o klienty po dobu zájezdů, rekreačních pobytů a sportovních a kulturních akcí. Nejvyšší hodnoty **35 694 Kč**, což tvoří 0,14 % z celkového objemu nákladů, dosáhla položka v roce 2013, což bylo způsobeno nejen běžnými náklady na cestovné, ale také náklady spojenými s týdenní stáží zaměstnanců v Dánsku.

Položka **náklady na reprezentaci** tvoří ve sledovaném období 0,004 % z celkových nákladů a zahrnuje náklady na nákup občerstvení pro návštěvy, lektory a hosty Klíče.

Podstatnou část struktury nákladů tvoří položka **ostatní služby**, do které zahrnujeme poštovní poplatky, poplatky za telekomunikační služby poskytované organizaci, nájemné, dále bankovní poplatky za vedení účtů organizace u Komerční banky a. s., pobočka Olomouc, poplatky spojené s právním, účetním a daňovým poradenstvím, školení pracovníků ekonomického, sociálního a zdravotního úseku, dále náklady na stravování klientů a zaměstnanců a náklady na služby související se zajišťováním bezproblémového chodu zařízení (elektronická ostraha budov, odvoz odpadu, softwarové práce, servis PC, revizní prohlídky zařízení, ozdravné pobyty, čištění podlah). Tato položka byla nejvyšší v roce 2009, kdy dosáhla výše **2 520 918 Kč**, což tvořilo 11,25 % z celkových nákladů. Během sledovaného období tyto náklady postupně klesaly, v roce 2012 dosáhly výše **1 737 655,98 Kč**, což představovalo pouze 7,26 %. Na snížení položky se podílelo mírné

snížení nákladů na služby pošt a telekomunikací a nákladů na stravování klientů a zaměstnanců organizace, kdy byl zajištěn výběrovým řízením nový dodavatel stravy.

Tab. 3.8 Struktura nákladové položky ostatní služby v letech 2009–2013 (v Kč)

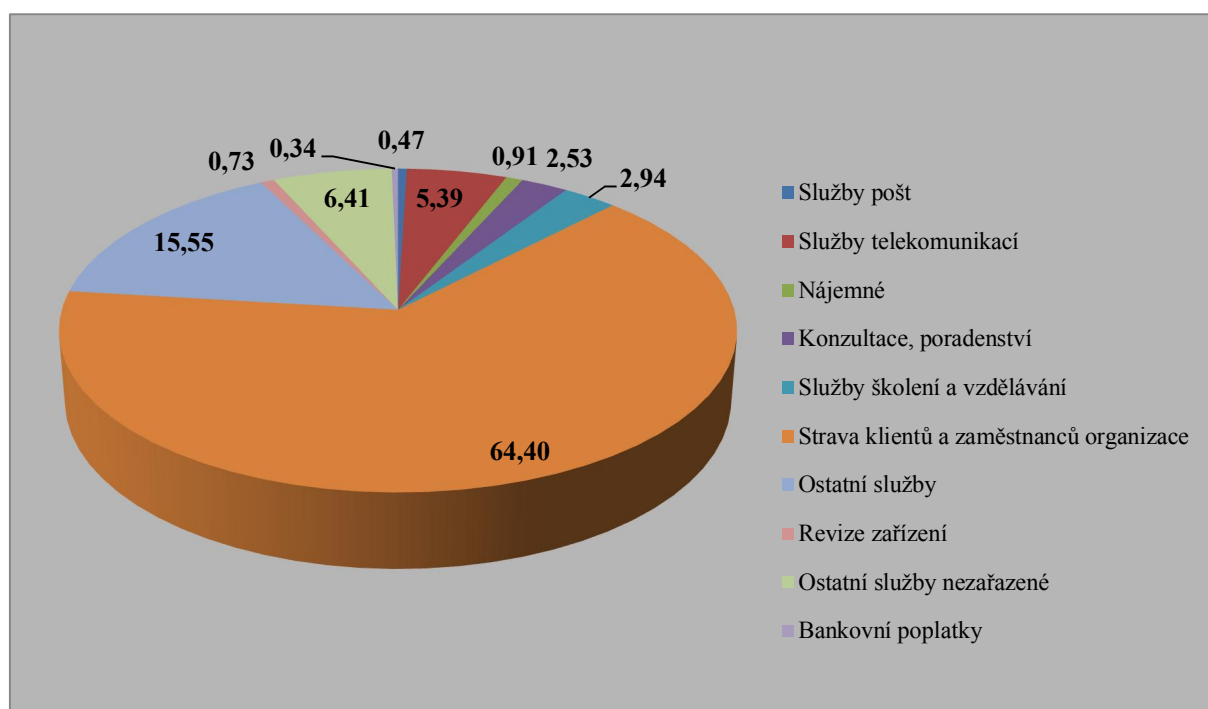
Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Služby pošt	10 758	9478	8395	10 589	8687
Služby telekomunikací	151 797,03	121 519,48	117 716,28	100 304,44	71 040,26
Nájemné	52 980	35 580	17 359	0	0
Konzultace, poradenství	61 532,1	27 600	66 558	45 600	55 547
Služby školení a vzdělávání	125 874,64	88 724	115 710	0	0
Strava klientů a zaměstnanců organizace	1 596 884	1 447 701	1 227 702	1 175 403,90	1 194 750
Ostatní služby	521 092,23	223 891,65	423 372,9	219 286,84	274 750,57
Revize zařízení	0	46 008	29 888	2423	0
Ostatní služby nezařazené	0	252 393,40	0	159 434,8	212 277,68
Bankovní poplatky	0	0	0	24 614	5103
Celkem	2 520 918	2 252 895,53	2 006 701,18	1 737 655,98	1 822 155,51

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z uvedené tabulky 3.8 lze vyčíst, že nejvyšší položkou jsou nezbytné náklady na stravování klientů a zaměstnanců organizace. Tyto náklady jsou vysoké z důvodu roztržiténosti jednotlivých pracovišť Klíče na území města Olomouce a nutností rozvozu stravy od externího dodavatele.

Následující Obr. 3.5 vyjadřuje procentuální průměrný podíl jednotlivých položek ostatních služeb v letech 2009–2013.

Obr. 3.5 Průměrný podíl jednotlivých položek k ostatním službám celkem (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Daně a poplatky, jejichž nejvyšší hodnoty **12 609 Kč**, což je 0,16 %, dosáhla tato položka v roce 2010, kdy byla zvýšena silniční daň. Daně a poplatky jsou tvořeny silniční daní a dále položkou jiné daně a poplatky, zahrnující náklady na úhradu poplatků v rámci zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších přepisů. Dle § 110 a § 116 tohoto zákona se jedná o zjištění bezúhonnosti, odborné způsobilosti a zdravotní způsobilosti sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách. Na účet daně a poplatky se pak následně účtuje:

Odborná způsobilost, která se prokazuje úředně ověřenou kopií dokladu o vzdělání (diplom, maturitní vysvědčení, apod.) – poplatek za úřední ověření Klíč zaměstnanci nebo uchazeči o zaměstnání proplácí.

Zdravotní způsobilost - zaměstnanci jsou povinni absolvovat vstupní zdravotní prohlídky a periodické prohlídky u závodního lékaře. Aby závodní lékař mohl zjistit aktuální zdravotní stav pracovníků, musí mít k dispozici tzv. výpis ze zdravotní dokumentace od praktického lékaře, který si může za vystavení tohoto výpisu inkasovat poplatek. Tento poplatek pak následně Klíč proplácí pouze svým zaměstnancům, nikoliv však uchazečům o zaměstnání.

Bezúhonnost se prokazuje výpisem z rejstříku trestů – poplatek za výpis z rejstříku trestů
Klíč neproplácí.

Položka **odpisy dlouhodobého nehmotného a dlouhodobého hmotného majetku** zahrnuje měsíční účetní odpisy za jednotlivé roky, dle odpisového plánu. Tato položka tvoří ve sledovaném období 2,89 % - 3,27 % z celkových nákladů, nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2012, tj. **782 778 Kč**.

Položku **náklady z drobného dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku** tvoří odpisy pořízeného drobného dlouhodobého majetku, jehož pořizovací cena je vyšší než 1000 Kč u DDHM a vyšší než 3000 Kč u DDNM. V roce 2013, kdy položka dosáhla výše **325 827,39 Kč**, tj. 1,32 %. Mimorozpočtové prostředky na financování DDHM v roce 2013 byly např. na projekt vybavení bytu PSB Šance, prostředky získané prodejem výrobků terapeutických dílen a prostředky získané z darů. Náklady z drobného dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku se před rokem 2012 účtovaly na účet spotřeba materiálu. V současné době řeší účtování DDNM Český účetní standard č. 710 (oddíl č. 5 a 6).

Poslední položkou struktury nákladů jsou **ostatní náklady**, které jsou tvořeny položkou jiné ostatní náklady a ostatní finanční náklady. Tato položka představuje náklady na zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu vůči zaměstnancům, náklady na havarijní pojištění a pojištění odpovědnosti za vozidla v organizaci. Dále neuznané zdravotní úkony a úhradu členského poplatku Asociaci poskytovatelů sociálních služeb České republiky a náklady na bankovní služby. Tato položka dosáhla v roce 2010 výše **164 161,20 Kč**, což tvořilo 0,62 %. V letech 2012 – 2013 došlo ke snížení nákladů na částku **54 152,80 Kč**. V těchto letech začal zřizovatel – Olomoucký kraj – hradit veškeré pojištění majetku včetně pojištění motorových vozidel.

Následující podkapitola je věnována podrobné analýze výnosů, které představují výkony účetní jednotky v peněžním vyjádření.

3.2.2 Vývoj výnosů v letech 2009–2013

Vývoj výnosů Klíče přehledně ukazují následující Tab. 3.9 a Tab. 3.10.

Tab. 3.9 Struktura výnosů Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Výnosy z činnosti	7 245 749	8 107 089,24	8 448 969,55	8 488 496,83	8 658 933,57
Finanční výnosy	730,78	935,34	921,98	677,83	2299,57
Výnosy z transferů	15 251 512	14 836 635	14 881 664	15 503 071	16 216 994
CELKEM	22 497 991,78	22 944 659,58	23 331 555,53	23 992 245,66	24 878 227,14

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedené tabulky 3.9 struktury výnosů vyplývá neustále rostoucí tendence výnosů ve sledovaném období, tj. od výše **22 497 991,78 Kč** v roce 2009 na **24 878 227,14 Kč** v roce 2013. Tento nárůst činí **2 380 235,36 Kč**, tj. 10 %. Meziroční nárůst výnosů v procentuálním vyjádření je následující: mezi roky 2009–2010 o 1,99 %, mezi lety 2010–2011 o 1,69 %, mezi 2011–2012 o 2,83 %, mezi 2012–2013 o 3,69 %.

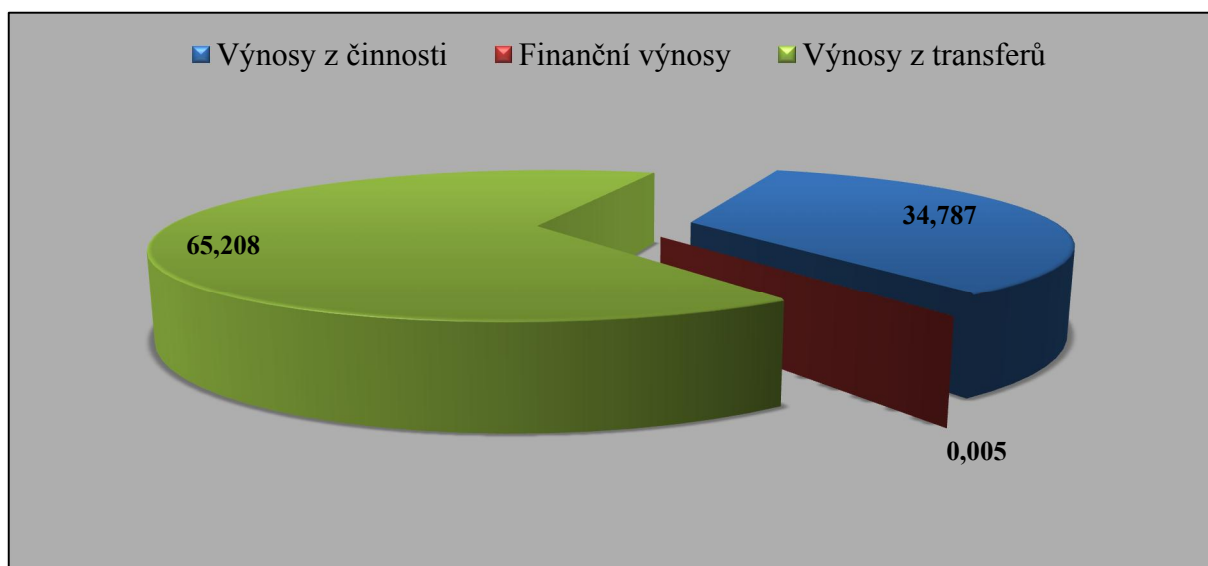
Tab. 3.10 Struktura výnosů Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v %)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Výnosy z činnosti	32,206	35,333	36,213	35,380	34,805
Finanční výnosy	0,003	0,004	0,004	0,003	0,009
Výnosy z transferů	67,791	64,663	63,783	64,617	65,185
CELKEM	100	100	100	100	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Průměrný podíl jednotlivých položek struktury výnosů v letech 2009–2013 ukazuje následující Obr. 3.6.

Obr. 3.6 Průměrný podíl jednotlivých položek na celkových výnosech v letech 2009–2013

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Důležitou složkou struktury výnosů jsou **výnosy z činnosti**, které v letech 2009–2013 dosáhly nejvyšší částky **8 658 933,57 Kč** v roce 2013, což činilo 34,805 % z celkových výnosů. Jejich nejdůležitější částí jsou tržby z prodeje služeb – ošetrovné, které dosáhly např. v roce 2013 výše 7 080 962 Kč. Celkový objem této položky je v jednotlivých

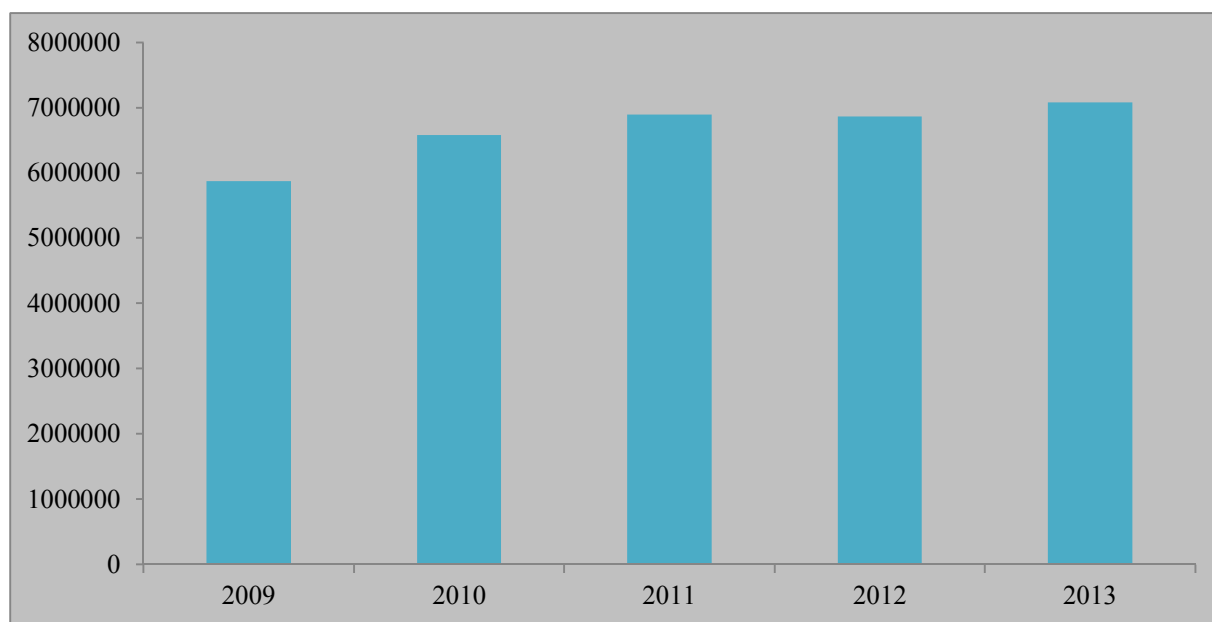
rozpočtovaných letech ovlivněn např. využitím kapacity pobytových služeb, přechodem klientů do jiného typu služby (s nižší mírou podpory) anebo nutností zachování místa po adaptační dobu. Vývoj položky tržby z prodeje služeb – ošetřovné ve sledovaném období názorně ukazuje následující Tab. 3.11 a Obr. 3.7.

Tab. 3.11 Tržby z prodeje služeb – ošetřovné v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Tržby z prodeje služeb - ošetřovné	5 873 358	6 577 451	6 892 216	6 868 480	7 080 962

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Obr. 3.7 Vývoj položky tržby z prodeje služeb – ošetřovné v letech 2009–2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedené tabulky 3.11 a grafu lze vidět rostoucí tendenci tržeb z prodeje služeb – ošetřovného, který byl dán maximálním využitím kapacity na 100 % u pobytových služeb během rozpočtovaného roku.

Nedílnou součástí položky **výnosy z činnosti** jsou také příjmy za zdravotní úkony jednotlivých zdravotních pojišťoven, výnosy z pronájmu, aktivace dlouhodobého hmotného majetku, dále příjmy z prodeje vyřazeného majetku organizace, peněžní dary od sponzorů,

náhrady škod, které zahrnují kompenzaci České pojišťovny z pojistných událostí, a také úhrady nákladů klientů na rekreační pobyty. Tuto položku tvoří také výnosy z prodeje výrobků vzniklých terapeutickou činností klientů Klíče, které byly prodány při různých prodejních akcích, nepeněžní dary a kompenzace náhrad na škodu zaměstnanci.

Nejnižší položku celkových výnosů představují **finanční výnosy**, které zahrnují příjmy z úroků na účtech vedených u Komerční banky, a. s., pobočka Olomouc. Ve sledovaném období je evidentní nejvyšší částka v roce 2013, tj. **2299,57 Kč**, což činí 0,009 %. Tento nárůst byl způsoben finančními bonusy získanými od Komerční banky, a. s.

Položka **výnosy z transferů** je nejobjemnější z celkových výnosů a její stoupající vývoj v jednotlivých letech je patrný. Nejvyšší částky dosáhla v roce 2013, tj. **16 216 994 Kč**, což činilo 65,185 % z celkových výnosů. Položku tvoří příspěvky z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, příjmy od Úřadu práce ČR za úhradu nákladů na školení a úhradu části osobních nákladů spojených se vzděláváním zaměstnanců v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst!“ a příjmy Úřadu práce na společensky účelné pracovní místo. Dále příspěvky od zřizovatele na provoz, finanční příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje na financování nákladů spojených s uspořádáním teatroterapeutické konference a finanční příspěvky z rozpočtů Statutárního města Olomouc a jiných územně samosprávných celků na financování provozních výdajů.

Analýza jednotlivých položek, které tvoří výnosy z transferů, znázorňuje Tab. 3.12 a grafické vyjádření Obr. 3.8.

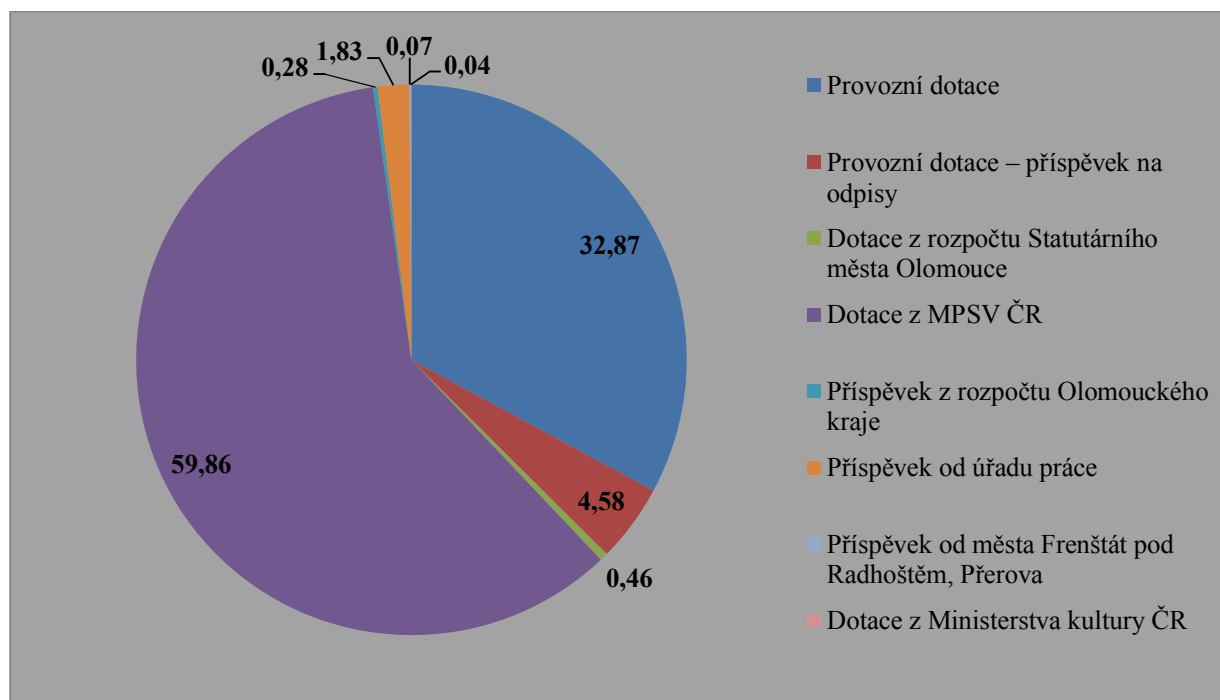
Tab. 3.12 Výnosy z transferů v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Provozní dotace	3 101 000	3 838 000	5 786 749	6 199 000	6 372 000
Provozní dotace – příspěvek na odpisy	637 000	660 635	672 369	780 000	764 074
Dotace z rozpočtu Statutárního města Olomouce	13 512	70 000	3500	38 000	240 000
Dotace z MPSV ČR	11 500 000	10 268 000	8 283 000	7 876 000	7 823 000
Příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje	0	0	25 000	156 745	36 000
Příspěvek od úřadu práce	0	0	99 046	447 326	911 920
Příspěvek od města Frenštát pod Radhoštěm, Přerova	0	0	12 000	6000	40 000
Dotace z Ministerstva kultury ČR	0	0	0	0	30 000
CELKEM	15 251 512	14 836 635	14 881 664	15 503 071	16 216 994

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Meziroční pokles výnosů z transferů celkem v letech 2009–2010 činil 2,72 %, od roku 2010 byl vykazován meziroční nárůst, a to mezi lety 2010–2011 o 0,30 %, mezi 2011–2012 o 4,18 % a mezi lety 2012–2013 o 4,61 %.

Obr. 3.8 Průměrný podíl jednotlivých položek k celkovým výnosům z transferů v letech 2009–2013 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výše uvedeného zpracování vyplývá, že nejvyšší podíl na výnosech z transferů má položka *dotace z MPSV ČR*, která vykazuje klesající tendenci. Mezi lety 2009–2013 činil pokles 31,97 %. Z této položky jsou hrazeny např. mzdové náklady, zákonné sociální pojištění, spotřeba materiálu, opravy a udržování a ostatní služby. Z prostředků MPSV ČR je také hrazena spotřeba energií, tj. vody, plynu a elektrické energie. V rámci dotačního řízení rozděluje MPSV ČR poskytovatelům sociálních služeb registrovaným v Registru poskytovatelů od roku 2007 (tj. počátek platnosti zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) finanční prostředky na provozní výdaje. Na neinvestiční dotaci od MPSV ČR není právní nárok. Výše přiznané částky závisí od celkové částky, která je schválena vládou při schvalování státního rozpočtu na daný rok. V letech 2010–2013 vláda schválila menší částky pro sociální oblast, tudíž i poskytovatelům byla přiznána menší dotace. Tuto skutečnost názorně ilustruje Tab. 3.12, kde je tento pokles patrný.

Druhou nejvyšší položkou v oblasti výnosů z transferů jsou *provozní dotace*, které zaujímají 1/3 z celkových výnosů z transferů a představují příspěvky od zřizovatele, tj. Olomouckého kraje, na provoz Klíče. Provozní dotace mají v letech 2009–2013 rostoucí

tendenci z důvodu neustále narůstajících výdajů a zvyšování nákladů Klíče, tj. od 3 101 000 Kč v roce 2009 až k částce 6 372 000 Kč v roce 2013, tj. nárůst o 105,48 %. Tento nárůst dotace od zřizovatele úzce souvisí s poklesem dotací od MPSV ČR, kdy chybějící prostředky z dotace MPSV ČR doplnil zřizovatel. Tato situace se týkala i Klíče, že byl zřizovatelem dofinancován, ovšem někteří poskytovatelé se museli sloučit z důvodu chybějících finančních prostředků, např. Sociální služby Šumperk, p. o. byla od 1. 1. 2015 začleněna do příspěvkové organizace Domov důchodců Šumperk. Od 1. 1. 2015 došlo též ke sloučení příspěvkových organizací Olomouckého kraje, a to Centrum sociálních služeb Prostějov, p. o. a Sociální služby Prostějov, p. o.

3.2.3 Výsledky hospodaření v letech 2009–2013

V předchozích kapitolách byly analyzovány náklady a výnosy Klíče v jednotlivých letech. Organizace hospodaří dle svého rozpočtu, který musí být sestaven jako vyrovnaný a musí zahrnovat pouze náklady a výnosy, které souvisí s poskytovanými službami. Při zjišťování výsledků hospodaření je nutné porovnat náklady a výnosy. Cílem hospodaření je dosáhnout zlepšeného hospodářského výsledku, tj. výnosy organizace musí být vyšší než náklady. Výsledky hospodaření v jednotlivých letech znázorňuje Tab. 3.13.

Tab. 3.13 Analýza nákladů, výnosů a výsledků hospodaření v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Výnosy	22 497 991,78	22 944 659,58	23 331 555,53	23 992 245,66	24 878 227,14
Náklady	22 402 043,42	22 687 099,28	23 331 168,64	23 924 516,80	24 632 097,53
Výsledek hospodaření	95 948,36	257 560,30	386,89	67 728,86	246 129,61

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z této tabulky 3.13 je evidentní, že Klíč každoročně hospodaří s kladným hospodářským výsledkem, který je ve sledovaném období nejnižší v roce 2011 tj. **386,89 Kč**, naopak nejvyššího hospodářského výsledku dosáhl v roce 2010, a to **257 560,30 Kč**. Dále je patrné, že v jednotlivých letech mají náklady i výnosy stoupající tendenci.

Pro lepší vypovídající schopnost výsledku hospodaření byla zpracována **finanční analýza**, která poměřuje získané údaje mezi sebou navzájem, a tím podává komplexní obraz o hospodaření organizace. Dle Knápková, Pavelková (2010) je finanční analýza nedílnou součástí finančního řízení, protože působí jako zpětná informace o tom, kam organizace v jednotlivých oblastech došla, v čem se jí podařilo splnit předpokládané cíle a kde naopak došlo k situaci, které chtěla předejít. Výsledky finanční analýzy poskytují cenné informace o budoucnosti organizace. Slouží jako zdroj pro další rozhodování a posuzování nejen pro vlastní potřebu organizace, ale např. i pro investory, obchodní partnery a státní instituce. Zdrojem informací pro účetní analýzu jsou účetní doklady. V této diplomové práci byly použity analýzy absolutních (stavových) ukazatelů a tokových ukazatelů, které jsou důležitými metodami finanční analýzy. Absolutní ukazatele jsou využívány k analýze vývojových trendů, tj. **horizontální analýza** (srovnání vývoje v časových řadách). Při horizontální analýze se vypočítává absolutní výše změn a její procentní vyjádření k výchozímu roku. Na druhé straně **vertikální analýza** spočívá ve vyjádření jednotlivých položek účetních výkazů jako procentního podílu k jediné zvolené základně položené jako 100 %. Pro analýzu rozvahy je obvykle zvolena za základnu výše aktiv a pasiv, pro analýzu výkazu zisku a ztrát je to celková výše výnosů nebo nákladů.³¹ Dle výše uvedeného byla zpracována horizontální i vertikální analýza zkrácené rozvahy Klíče a zkráceného výkazu zisku a ztrát v letech 2009–2013, která je uvedena v přílohách č. 6, 7, 8, 9, 10 a 11.

V Klíči je každoročně prováděna vnější a vnitřní kontrolní činnost. Během sledovaného období provedl **vnější kontrolní činnost** např. Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě, a to především v oblasti kontroly dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů, dále firma FIN AUDIT, s. r. o., která provedla audit vyúčtování neinvestiční dotace z MPSV ČR. Dále proběhla také kontrola Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci se zaměřením na plnění povinností stanovených k ochraně zdraví při práci ve výdejnách stravy. Důležitou vnější kontrolní činnost provedlo Ministerstvo financí ČR v rámci přezkoumání hospodaření Olomouckého kraje, zaměřenou na kontrolu v oblasti hospodaření s majetkem a příspěvkem poskytnutým zřizovatelem. Kontrolní činnost provádí také Krajský úřad Olomouckého kraje, který se zabývá kontrolou dodržování zřizovací listiny, vydaných rozhodnutí zřizovatele, kontrolou hospodaření s přidělenými finančními prostředky a kontrolou zavedení vnitřního kontrolního systému. Průběžnou kontrolu využívání

³¹KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza. Komplexní průvodce s příklady*. (2010; s. 15, 59–66)

a poskytování zdravotní péče hrazené ze zdravotního pojištění v jejím objemu a kvalitě provádí také zdravotní pojišťovny.

V Klíči je také zaveden **vnitřní kontrolní systém** v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů, který vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy. Předmětem této finanční kontroly jsou veškeré veřejné finanční prostředky, se kterými Klíč hospodaří a zřizovatel vykonává funkci interního auditora. Vnitřní kontrolní činnost v Klíči byla prováděna průběžně ve sledovaném období jeho vedoucími pracovníky. Tito sledovali prováděné činnosti na svěřených úsecích a přijímali přiměřená opatření. Kontroly se zaměřily na hospodárné využití rozpočtových prostředků, na hospodaření s osobními ochrannými pracovními prostředky, na správné stanovení výše úhrad ošetrovného klientů a na evidenci prádla. Na poradách vedení Klíče byly pravidelně projednávány výsledky kontrol a uložená nápravná opatření, a také prováděny analýzy efektivnosti vybraných druhů nákladů a výnosů. V souladu s harmonogramem kontrolní činnosti byly též prováděny hospitace pracovní výchovné činnosti, v rámci této hospitační činnosti byla prováděna kontrola dokumentace klientů. Na zdravotním úseku byla zaměřena kontrolní činnost na kontrolu uložení a vedení zdravotnické dokumentace klientů, uložení a expirace léků, použití a uložení desinfekčních prostředků, kontroly odpoledního a nočního provozu oddělení, čistoty na jednotlivých odděleních a ve výdejnách stravy.

3.2.4 Hospodaření fondů

Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.6, příspěvkové organizace zřizované obcemi a kraji dále hospodaří s finančními prostředky svých fondů, a také mohou získávat peněžní dary od různých subjektů. Příspěvková organizace tvoří dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, čtyři fondy. Tvorba a použití se však liší u státních příspěvkových organizací a příspěvkových organizací zřizovaných územně samosprávným celkem.³²

³²MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKÚPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2014*. (2014; 247)

Klíč vytváří rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Rezervní fond se dále rozúčtovává na rezervní fond tvořený ze zlepšeného hospodářského výsledku a rezervní fond tvořený z ostatních titulů. V každém fondu se sleduje tvorba, čerpání a zůstatek.

Do příjmů **investičního fondu** Klíč zahrnuje např. účetní odpisy, neinvestiční dotaci z rozpočtu zřizovatele, účelové dary na pořízení investic. Do výdajů patří náklady na pořízení investic, např. nákup nových vozidel, zhotovení menších staveb ke zlepšení pobytu klientů, odvod z investičního fondu (odpisy).

Fond odměn je určen na odměny zaměstnancům, ze kterého se přednostně hradí případné překročení prostředků na platy, jiné čerpání není možné.³³ Tento fond není v Klíči každý rok pravidelně tvořen ani čerpán.

Tvorba a čerpání **fondu kulturních a sociálních potřeb** (dále jen „FKSP“) probíhá v souladu s platnými právními předpisy a vnitřním předpisem Klíče, prostředky tohoto fondu se ve sledovaném období používaly např. na příspěvky na stravování, příspěvky zaměstnavatele na penzijní připojištění, příspěvek zaměstnancům na jubileum, příspěvky na očkování a vitamínové akce pro zaměstnance. Tvorbu, čerpání a zůstatek tohoto fondu ve sledovaném období zaznamenává Tab. 3.14.

Tab. 3.14 Tvorba, čerpání a zůstatek FKSP v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Tvorba	359 846,05	433 010,45	448 138,48	303 478,59	234 823,69
Čerpání	173 171,61	222 780,78	177 372,78	196 998,31	159 209,30
Zůstatek	186 674,44	210 229,67	270 765,70	106 480,28	75 614,39

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Do **rezervního fondu** se převádí kladný výsledek hospodaření. Klíč účtuje rezervní fond na dva účty, na jednom sleduje rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření a na druhém rezervní fond tvořený z ostatních titulů. Na rezervní fond tvořený z ostatních titulů přispívají jednotliví dárce za různým účelem. Pokud dárce neurčí konkrétní činnost, na kterou posílá svůj dar (např. na léčebné programy, hygienické potřeby pro klienty,

³³MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKÚPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2014*. (2014; 247)

fakultativní služby), jsou dary účelně využity v souladu s cíli a posláním Klíče. Mezi dárci najdeme nejen jednotlivce, firmy, ale i obce.

Podrobnější čerpání, tvorbu a zůstatek těchto rezervních fondů ve sledovaném období ukazuje Tab. 3. 15, Tab. 3.16 a Obr. 3.9. Z tabulky 3.15 vyplývá, že v roce 2009 vykazoval Klíč rezervní fond pouze na jednom účtu, v roce 2010 byl tento fond rozdělen na dva účty.³⁴

Tab. 3.15 Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Tvorba	0	96 146,65	353 560,95	353 947,84	421 676,70
- zůstatek k 1.1.	0	198,29	96 146,65	353 560,95	353 947,84
- přiděl ze zlepšeného VH	0	95 948,36	257 414,30	386,89	67 728,86
Čerpání	0	0	0	0	0
Zůstatek	0	96 146,65	353 560,95	353 947,84	421 676,70

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

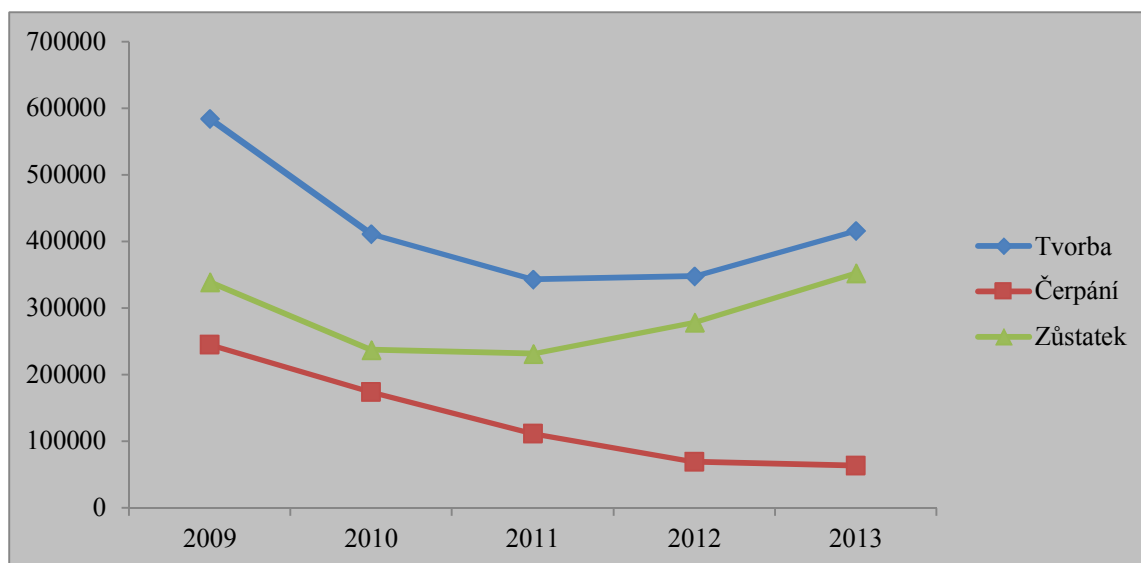
Tab. 3.16 Rezervní fond tvořený z ostatních titulů v letech 2009–2013 (v Kč)

Ukazatel	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Tvorba	584 423,35	411 446,80	343 226,80	347 751,80	416 016,80
- zůstatek k 1.1.	436 443	339 446,80	237 328,80	231 951,80	278 263,80
- přiděl ze zlepšeného VH	36 026,35	0	0	0	0
- účelové finanční dary	111 954	72 000	105 898	115 800	137 753
Čerpání	244 778,26	174 118	111 275	69 488	62 882
Zůstatek	339 645,09	237 328,80	231 951,80	278 263,80	353 134,80

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

³⁴Výroční zprávy Klíče 2009–2013.

Obr. 3.9 Rezervní fond tvořený z ostatních titulů v letech 2009–2013 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv 2009–2013.

Z výsledků hospodaření lze konstatovat, že ačkoliv Klíč dostává každý rok dotace od MPSV ČR, od zřizovatele a jiných dárců, stejně jako většina podobných subjektů, v roce 2015 disponuje pouze limitovanými prostředky. Proto je velmi vítaná spolupráce s každým, komu nejsou lhostejní spoluobčané s mentálním postižením a kdo je ochoten poskytnout prostřednictvím sponzorských aktivit finanční prostředky.

4 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE KLÍČ – CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A NÁVRHY KE ZLEPŠENÍ PODMÍNEK PRO POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Jak již bylo uvedeno v úvodu, cílem této diplomové práce je na základě analýzy hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb zhodnotit vývoj hospodaření této organizace v letech 2009–2013 a provést návrhy ke zlepšení podmínek pro poskytování sociálních služeb.

Předchozí kapitola byla zaměřena především na **analýzu nákladů**, a to zejména na nejobjemnější nákladové položky, tj. mzdové náklady, zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady a ostatní služby. Celkové náklady v letech 2009–2013 měly rostoucí tendenci. Nejnižší náklady byly v roce 2009 ve výši 22 402 043,42 Kč, nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2013, a to 24 632 097,53 Kč, což představuje nárůst o 2 230 054,11 Kč, tj. 10 %. Nejvyšší nákladovou položku v rozpočtu Klíče tvořily mzdové náklady, které se ve sledovaném období stále zvyšovaly, od částky 11 687 000 Kč v roce 2009, která se podílela na celkových nákladech 52,17 %, až k nejvyšší částce v roce 2013, a to 13 782 344 Kč, což činí 55,95 % z celkových nákladů. S rostoucími mzdovými náklady souvisely náklady na zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady, jejichž nejnižší hodnota v roce 2009 činila 4 055 785 Kč, což tvoří 18,10 % z celkových nákladů, nejvyšší hodnota ve výši 5 047 789,29 Kč v roce 2013 činila 20,49 % z celkového objemu nákladů organizace. Podstatnou část struktury nákladů tvořila položka ostatní služby, která měla nejvyšší hodnotu v roce 2009, tj. 2 520 918 Kč, což tvoří 11,25 % z celkových nákladů. Během sledovaného období tyto náklady postupně klesaly, v roce 2012 dosahovaly výše 1 737 655,98 Kč, což představuje pouze 7,26 %.

Významná část předchozí kapitoly byla také věnována **analýze výnosů**, ze které vyplývá neustále rostoucí trend celkových výnosů ve sledovaném období, tj. od 22 497 991,78 Kč v roce 2009 na 24 878 227,14 Kč v roce 2013. Tento nárůst činil 2 380 235,36 Kč, tj. 10 %. Důležitou složkou struktury výnosů byly výnosy z činnosti, které v letech 2009–2013 dosáhly nejvyšší částky 8 658 933,57 Kč v roce 2013, tj. 34,805 % z celkových výnosů. Jejich nejdůležitější částí byly tržby z prodeje služeb – ošetrovné, které dosáhly např. v roce 2013 výše 7 080 962 Kč. Nejnižší položku celkových výnosů představovaly finanční výnosy s nejvyšší částkou v roce 2013, tj. 2299,57 Kč, což činí 0,009 % z celkových výnosů.

Nejobjemnější položkou z celkových výnosů byly výnosy z transferů, jejichž stoupající vývoj v jednotlivých letech byl patrný, tj. od částky 14 836 635 Kč v roce 2010 k nejvyšší částce v roce 2013, tj. 16 216 994 Kč, což činí 65,185 % z celkových výnosů.

Klíč má renomé zavedeného poskytovatele sociálních služeb s jedinečností některých služeb (např. chráněné bydlení) v regionu a snaží se hospodařit s vysokou efektivností a úsporou. Přesto lze usuzovat, že poskytování sociálních služeb je finančně velice náročné, což vyplývá z rozboru nákladových položek v předchozí kapitole. V oblasti výnosů je z analýzy patrné, že Klíč využívá všech dostupných finančních zdrojů, bez kterých by nemohl provozovat svou činnost. Finanční zajištění poskytování sociálních služeb je dle zákona o sociálních službách pokryto z více zdrojů, zejména úhrady od klientů sociálních služeb u služeb poskytovaných za úhradu či částečnou úhradu, z veřejného zdravotního pojištění (u služeb, jejichž součástí je poskytování zdravotní péče), z veřejných rozpočtů (státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí), zdrojů Evropské unie, dalších neveřejných zdrojů např. sponzorské dary. Z výše uvedené analýzy hospodaření v předchozí kapitole lze konstatovat, že Klíč je kvalifikovaným a schopným poskytovatelem sociálních služeb, o čemž svědčí každoroční dosažení kladného hospodářského výsledku – **zisku**. Toto potvrdila i provedená analýza nákladů a výnosů. Klíč dosáhl ve sledovaném období zisku, který byl nejnižší v roce 2011 tj. 386,89 Kč, naopak nejvyššího dosáhl v roce 2010, a to 257 560,30 Kč.

Pro zlepšení svého hospodářského výsledku se snaží Klíč zkvalitňovat své služby, flexibilně reagovat na potřeby klientů, zaměstnávat kvalifikovaný personál, maximálně využít mimorozpočtové zdroje, a také spolupracovat s ostatními subjekty, které poskytují služby lidem se zdravotním postižením. Z toho je možné usoudit, že v budoucnu vylepší svůj hospodářský výsledek.

Dle údajů, které mi byly poskytnuty, a z vykonané odborné praxe v této organizaci lze konstatovat, že existuje několik možností ke zlepšení činnosti, a tím i hospodaření Klíče. Jako prioritní lze zmínit **nalezení vhodného objektu** u centrální budovy Klíče tak, aby jeho sociální služby byly soustředěny v jedné lokalitě. Problémem je roztříštěnost jednotlivých budov Klíče a jejich vzájemné vzdálenosti na území města Olomouce. Každodenně musí být klienti jiných služeb Klíče přepravováni do denního stacionáře Domino na předměstí Olomouce. Zde jsou totiž k dispozici nejen chráněné dílny (např. dřevodílna, keramická a textilní dílna), ale i počítačová učebna, relaxační místnosti, tělocvična a jídelna. Klienti mohou v tomto zařízení relaxovat, ale i v rámci svých schopností zhotovovat dárkové předměty, které jsou pak prodávány na různých kulturních akcích. Prodej upomínkových

předmětů pak přináší Klíči další finanční prostředky. Budovy denního stacionáře Domino jsou v havarijním stavu, nejsou bezbariérové a hospodaří s vysokými provozními náklady. V roce 2014 se podařilo zpracovat investiční záměr celkové rekonstrukce denního stacionáře Domino. Jelikož Selské náměstí, kde se Domino nachází, patří do památkově chráněné oblasti „Chválkovické návsi“, bylo nutné skloubit požadavky Klíče s regulativy, aby byl zachován dosavadní ráz budovy. Z tohoto důvodu byl Klíč nucen původní záměr s využitím budovy po rekonstrukci zredukovat. Celkový rozpočet stavebních úprav byl vyčíslen na 41,161 mil. Kč. Pro rok 2015 je se zřizovatelem předběžně dohodnuto, že v případě volných finančních prostředků bude zpracována projektová dokumentace, proto zatím není znám přesný termín zahájení rekonstrukce. V případě, že nebudou poskytnuty žádané finanční prostředky, bude nevyhnutelné realizovat nejnutnější opravy v celkové výši 4 mil. Kč. I když má Klíč zpracován projekt na přestavbu Domina, lze konstatovat, že nejlepším řešením by bylo nalezení vhodného objektu v okolí centrální budovy, čímž by došlo k úsporám za pohonné hmoty a za opotřebení vozového parku. Nelze opomenout ani významnou časovou úsporu na přepravu klientů, která probíhá v dopoledních i v odpoledních hodinách, a tím i finanční náročnost této služby pro klienta.

Další problém, který ovlivňuje náklady v této organizaci, lze spatřit v chybějící **vlastní kuchyni**, která by poskytovala denní stravu pro všechny klienty a zaměstnance Klíče. Organizace je nucena hledat dodavatele stravy výběrovým řízením a respektovat jeho cenové podmínky. Pravidelný denní dovoz stravy do všech budov Klíče zvyšuje nákladovou položku ostatní služby. Zřízení vlastní kuchyně by umožnilo nalézt pracovní uplatnění i pro klienty Klíče, popř. by zde mohli pracovat také další lidé se zdravotním znevýhodněním, kteří se obtížně uplatňují na trhu práce. Je žádoucí, aby se schopnější klienti mohli více realizovat v zázemí organizace, např. v prádelně, v zahradnických a uklízacích činnostech. Taktéž zaměstnáním většího počtu klientů z Úřadu práce by si Klíč zajistil vyšší dotaci na účelně vytvořené pracovní místo.

Další návrh se týká trvalého růstu mzdových nákladů. Variantou, která by mohla předpokládaný růst zmírnit, by bylo **navýšení počtu stážistů a dobrovolníků**, kteří vykonávají činnost bez nároku na mzdu. Klíč spolupracuje prostřednictvím studentských praxí s Caritas VOŠ sociální Olomouc, s katedrou speciální pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Palackého, Střední zdravotnickou školou a VOŠ zdravotnickou E. Pöttinga Olomouc. Spolupracuje také s celou řadou dobrovolníků zejména z o. p. s. Maltézská pomoc.

Vzhledem k velmi dobré místní dostupnosti všech budov Klíče lze doporučit organizaci více využívat a nabízet plochy oplocení těchto objektů k **reklamním účelům**, tj. propagaci jiných firem. Například zděné oplocení hlavní budovy nabízí na frekventované komunikaci 12 volných reklamních ploch. V roce 2013 tvořily tržby z pronájmu dvou stávajících ploch pro reklamní účely 80 500 Kč, tj. 40 250 Kč za jednu reklamu. Využitím 12 míst by se tržby z pronájmu ploch pro reklamní účely zvýšily o 483 000 Kč, což by znamenalo další přísun finančních prostředků.

V rámci získání finančních prostředků popř. jiného sponzorského daru, by se měla organizace více zaměřit na fundraising. Jedná se o získávání různých sponzorských příspěvků, materiálu a darů, za které je organizace povinna provést nějakou reklamní aktivitu např. poskytnout pronájem reklamní plochy.

V rámci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011–2014 se uvádí, že v Olomouci není poskytována sociální služba **domov se zvláštním režimem**. V domově se zvláštním režimem se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost např. z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, nebo osobám s různými typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Vzhledem k tomu, že Klíč je známým, zavedeným a uznávaným zařízením v poskytování sociálních služeb, bylo by vhodné, aby svou činnost rozšířil právě o tuto službu.

Na závěr této kapitoly je nutné zmínit důležitou změnu ve financování sociálních služeb, kdy od 1. 1. 2015 přešla odpovědnost za rozhodování o výši dotace ze státního rozpočtu jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR na kraje. Síť sociálních služeb Olomouckého kraje je uvedena v Akčním plánu rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje na rok 2015. Pravidla pro poskytování finančních prostředků na zajištění sociálních služeb se uvádí v Programu finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji. Tyto pravidla respektují základní principy, které jsou určené MPSV ČR v Rozhodnutí o poskytnutí dotace krajům a Metodice, která je jeho součástí. Vycházejí z měřitelných jednotek, které respektují specifika jednotlivých druhů služeb. Výpočty jsou nastaveny tak, aby se co nejvíce blížily mechanismu vyrovnávací platby při zohlednění vícezdrojového financování v podmínkách ČR. Obecná část definuje pojmy společné pro celý Program a zároveň se vypořádává s požadavky legislativy Evropské unie v oblasti veřejné podpory. Výše státní dotace pro jednotlivé kraje je stanovena novelou zákona o sociálních službách s účinností od 1. 1. 2015 procentním podílem na celkovém

ročním objemu finančních prostředků, které jsou vyčleněny ve státním rozpočtu na poskytování sociálních služeb. Pro Olomoucký kraj činí tento podíl 7,81 %. Snahou Olomouckého kraje je, aby se uvedené změny dotkly co nejméně nejen všech poskytovatelů sociálních služeb, ale i jejich uživatelů. Z výše uvedeného lze soudit, že tato legislativní změna je určitě přínosem. Potvrzuje to i vedení Klíče, který tuto změnu vnímá pozitivně vzhledem k tomu, že kraj zná všechny poskytovatele sociálních služeb ve svém regionu a jejich výsledky hospodaření, proto může objektivně rozdělit přidělenou částku dotace a zároveň má snahu o dodržení zvykových termínů pro výplaty dotací, tak, jak byly poskytovatelé sociálních služeb v minulých letech zvyklí. S poskytováním dotací souvisí také kontrolní činnost, kdy inspektoři kontrolují kvalitu poskytovaných služeb. V zájmu krajských úřadů je nutné dbát na zlepšení kontrolní činnosti a vyžadovat od organizací, které žádají o finanční příspěvek, odpovědné a přesně prokazatelné splnění podmínek pro zařazení do systému sociálních služeb v kraji.

5 ZÁVĚR

Diplomová práce byla zaměřena na činnost příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. se sídlem v Olomouci. Jejím posláním je poskytovat lidem s lehkým a středně těžkým stupněm mentálního postižení, popř. s přidruženým tělesným postižením a s poruchami autistického spektra, podporu ve zvládnání spokojeného života s možností osobní realizace. Hlavním cílem činnosti Klíče je maximální rozvoj osobnosti, schopností a dovedností jednotlivých klientů. Sociální služby jsou poskytovány formou denního a týdenního stacionáře, domova pro osoby se zdravotním postižením, chráněného bydlení a podpory samostatného bydlení.

Cílem této diplomové práce je na základě analýzy hospodaření příspěvkové organizace Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. vyhodnotit vývoj hospodaření této organizace v letech 2009–2013 a navrhnout případná doporučení ke zlepšení podmínek pro poskytování sociálních služeb v budoucnu.

Řešení vychází ze stanovené **hypotézy**, že celkové náklady na péči v příspěvkové organizaci Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. se během sledovaného období zvyšují, avšak tato organizace neustále vyvíjí snahu získat další finanční prostředky.

V teoretické části byl vysvětlen pojem sociální služba a její význam pro naši společnost. Vzhledem k tomu, že se lidé dožívají vyššího věku, je kladen důraz na zlepšení kvality jejich důstojného života nejen ve stáří, ale i nemoci. Sociální služba hraje významnou roli v pomoci rodinám s péčí o své blízké. Pomáhá také osobám, které se z různých příčin ocitly v nepříznivé životní situaci a nejsou schopny ze závažných důvodů tuto situaci vyřešit. V této části diplomové práce byla popsána historie sociálních služeb, postavení ve společnosti a členění sociálních služeb. Důležitou součástí teoretické části je popis financování sociálních služeb, které zahrnuje jako nejdůležitější položky dotace ze státního rozpočtu a příspěvek na péči dle stupňů závislosti. U sociální práce, jako u každé činnosti, je významným aspektem etické a normativní zaměření na kvalitu, hlavně na kvalitu života, na její zvýšení nebo udržení. V závěru teoretické kapitoly jsou charakterizovány příspěvkové organizace a jejich postavení dle platné legislativy České republiky.

Praktická část byla věnována historii, charakteristice a členění Klíče – centra sociálních služeb, p. o., který patří mezi významné poskytovatele sociálních služeb. V této části byla provedena analýza hospodaření této příspěvkové organizace a podrobný rozbor nákladových a výnosových položek v období 2009–2013. Součástí praktické části bylo také navrhnout opatření, která by vedla ke zlepšení podmínek pro poskytování sociálních služeb.

Z rozboru hospodaření, který byl proveden v praktické části, bylo zjištěno, že Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. dosahoval ve sledovaných letech kladného hospodářského výsledku, který byl nejnižší v roce 2011, tj. 386,89 Kč a nejvyšší v roce 2010, a to 257 560,30 Kč.

Analýza nákladů ukázala rostoucí trend nákladů v jednotlivých letech sledovaného období. Nejvyšší položky tvořily mzdové náklady, zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady a ostatní služby. Nejdůležitější nákladovou položkou byly mzdové náklady, které se v letech 2009–2013 stále zvyšovaly. Průměrný podíl mzdových nákladů k celkovým nákladům činil 54 %. S růstem mzdových nákladů souvisel každoroční nárůst položky zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady, který tvořil ve sledovaném období 19 % z celkových nákladů. Položka ostatní služby zahrnovala např. poštovní poplatky, poplatky za telekomunikační služby, nájemné, konzultace, poplatky za školení pracovníků, za ozdravné pobyty, ostrahu budov a stravu klientů a zaměstnanců organizace. Vzhledem ke členité struktuře položky se měnil její podíl na celkových nákladech ve sledovaném roce, tj. od nejvyšší hodnoty v roce 2009, kdy činila 11,25 %, k nejnižší hodnotě v roce 2012, kdy dosáhla pouze 7,26 %. Průměrný podíl této položky k celkovým nákladům ve sledovaném období činil 9 %, proto lze konstatovat její kolísavý charakter.

Z analýzy výnosů ve sledovaném období byla zjištěna stálá rostoucí tendence. Rozbor výnosů se skládal z položek výnosy z činnosti, finanční výnosy a výnosy z transferů. Položka výnosy z transferů byla nejobjemnější z celkových výnosů a tvořily ji např. příspěvky a dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a Krajského úřadu Olomouckého kraje. Průměrný podíl výnosů z transferů na celkových výnosech v letech 2009–2013 činil 65 %. Důležitou položkou struktury výnosů byly výnosy z činnosti, kam spadaly tržby z prodeje služeb – ošetřovné. Celkový objem této položky byl ovlivněn několika faktory, především využitím kapacity pobytových služeb, přechodem klientů do jiného typu služby anebo nutností zachování místa po adaptační dobu. Průměrný podíl výnosů z činnosti dosáhl 35 %.

Hypotéza, která byla v úvodu stanovena, že celkové náklady na péči v příspěvkové organizaci Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. se během sledovaného období zvyšují, **byla potvrzena**. Meziroční nárůst nákladů byl nejnižší o 1,27 %, a to mezi roky 2009–2010, a nejvyšší nárůst o 2,96 % mezi roky 2012–2013.

Na základě zjištění z provedené analýzy hospodaření byla formulována následující doporučení. Jako prioritní bylo zmíněno nalezení vhodného objektu v blízkosti centrální budovy, které by umožnilo soustředit všechny činnosti Klíče – centra sociálních služeb, p. o. do jednoho místa. Stávající roztržičnost jednotlivých budov na území města Olomouce zvyšuje náklady na každodenní přepravu klientů jiných služeb Klíče do denního stacionáře Domino na předměstí Olomouce. Zde jsou k dispozici nejen chráněné dílny, kde klienti mohou pracovat v rámci svých schopností a tím posilovat svůj osobní rozvoj, ale i relaxační místnosti s tělocvičnou a jídelnou. Tímto krokem by došlo k úsporám za pohonné hmoty, za opotřebení vozového parku a za přepravu klientů. Toto opatření by bylo vhodné i z toho důvodu, že v současné době jsou budovy denního stacionáře Domino v havarijním stavu a hospodaří s vysokými provozními náklady. V roce 2014 byl zpracován investiční záměr celkové rekonstrukce tohoto stacionáře, který musel skloubit požadavky Klíče s regulativy památkově chráněné oblasti. Celkový rozpočet stavebních úprav byl vyčíslen na 41,161 mil. Kč a pro rok 2015 je se zřizovatelem dohodnuto, že v případě volných finančních prostředků bude zpracována projektová dokumentace. V případě, že žádané finanční prostředky nebudou poskytnuty, bude nevyhnutelné realizovat nejnutnější opravy v celkové výši 4 mil. Kč.

Pro snížení nákladů bylo dále doporučeno zřízení vlastní kuchyně, která by poskytovala denní stravu pro všechny klienty a zaměstnance. Organizace je totiž nucena hledat dodavatele stravy výběrovým řízením a respektovat jeho cenové podmínky. Pravidelný denní rozvoz stravy do všech budov organizace zvyšuje náklady na ostatní služby. Zřízení vlastní kuchyně by také umožnilo nalézt pracovní uplatnění nejen pro klienty Klíče, ale také pro lidi se zdravotním znevýhodněním. Zaměstnáním většího počtu klientů z úřadu práce by byla zajištěna vyšší dotace na účelně vytvořené pracovní místo.

Další doporučení ke snížení nákladů se týkalo využití vyššího počtu stážistů z řad studentů sociálních a zdravotních oborů a dobrovolníků, kteří vykonávají činnost bez nároku na mzdu.

Pro zvýšení výnosů bylo navrženo několik doporučení. Vzhledem k dobré místní dostupnosti a umístění hlavní budovy Klíče – centra sociálních služeb, p. o. na frekventované komunikaci by mělo být více využito stávajícího zděného oplocení k reklamním účelům.

Bylo zjištěno, že je zde 12 volných reklamních ploch. V roce 2013 tvořily tržby z pronájmu dvou stávajících ploch celkem 80 500 Kč, využitím dalších 12 míst by se zvýšily tržby z pronájmu pro reklamní účely o 483 000 Kč.

Jedním z dalších možných opatření je zvýšit výnosy díky fundraisingu, tj. získávání různých sponzorských příspěvků, materiálu a darů, za které je organizace povinná provést nějakou reklamní aktivitu.

Vzhledem k tomu, že Klíč – centrum sociálních služeb, p. o. je známým, zavedeným a uznávaným zařízením v poskytování sociálních služeb, bylo doporučeno, aby svou činnost rozšířil o sociální službu domov se zvláštním režimem. Tato služba v Olomouci není v současné době poskytována. V domově se zvláštním režimem jsou poskytovány pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách a vyžadují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Prvořadým cílem Klíče – centra sociálních služeb p. o., je od počátku své existence usnadnit péči rodinám s mentálně postiženým členem. Ve své činnosti klade důraz na nový přístup k péči a vzdělávání osob s mentálním nebo vícenásobným postižením. Zaměřuje se na uspokojování aktuálních potřeb svých klientů a vyvíjí snahu o zkvalitnění služeb dalším vzděláváním svých zaměstnanců. Tímto přístupem si vybudoval v Olomouckém kraji renomé žádaného, spolehlivého, účelně a efektivně hospodařícího poskytovatele sociálních služeb s jedinečností některých služeb např. chráněné bydlení, podpora samostatného bydlení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborná literatura

- [1] BOUKAL, Petr. *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada Publishing, 2013. 264 s. ISBN 978-80-247-4487-2.
- [2] ČÁMSKÝ, P., J. SEMBDNER a D. KRUTILOVÁ. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Praha: Portál, 2011. 264 s. ISBN 978-80-262-0027-7.
- [3] KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza. Komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing, 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3349-4.
- [4] MALÍK HOLASOVÁ, Věra. *Kvalita v sociální práci a sociálních službách*. Praha: Grada Publishing, 2014. 160 s. ISBN 978-80-247-4315-8.
- [5] MAREK, Jiří a kolektiv. *Sociální služby na rozcestí*. Praha: Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, 2013. 296 s. ISBN 978-80-905248-3-5.
- [6] MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
- [7] MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2014*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 267 s. ISBN 978-80-7478-527-6.
- [8] PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
- [9] PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.
- [10] TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. 440 s. ISBN 978-80-7367-680-3.

Legislativa

- [11] *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů*. [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí. [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/13640/108_2006_280414.pdf

- [12] *Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.* [online]. Portál veřejné správy. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=505~2F2006&rpp=15#seznam>
- [13] *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů* [online]. Občanský zákoník. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky- zakonik/cast1h2d3.aspx>
- [14] *Vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v125_1993o
- [15] *Zákon č. 109/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.* [online]. Ministerstvo zdravotnictví ČR. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/zakon-c109/2014-sb-kterym-se-meni-zakon-c592/1992-sb-o-pojistnem-na-ver_9245_11.html
- [16] *Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.* [online]. Portál veřejné správy. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=40377&nr=589~2F1992&rpp=15#local-content>
- [17] *Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.* [online]. Portál veřejné správy. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=51644&nr=320~2F2001&rpp=15#local-content>
- [18] *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.* [online]. Portál veřejné správy. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=563~2F1991&rpp=15#seznam>
- [19] *Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).* [online]. Portál veřejné správy. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49515&fulltext=&nr=218~2F2000&part=&name=&rpp=15>

Internetové zdroje

- [20] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2009*. [online]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/9854/statisticka_rocenka_z_oblasti_prace_a_socialnich_veci_2009.pdf
- [21] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2010*. [online]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/11544/rocenka_2010.pdf
- [22] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2011*. [online]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/13613/rocenka_2011.pdf
- [23] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2012*. [online]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/16366/rocenka_2012.pdf
- [24] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2013*. [online]. [cit. 2014-10-30]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/19296/MPSV_rocenka2013_221014.pdf
- [25] NEZISKOVKY CZ. *Co to je neziskový sektor*. [online]. [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_538_540/fakta_neziskovky-v_co-to-je-neziskovy-sektor/
- [26] *Informace o zařízení Klíč - centrum sociálních služeb, p. o.* [online]. [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.klic-css.cz/o-nas/>
- [27] *Koncepce rozvoje služeb Klíč- centrum sociálních služeb, p. o.* [online]. [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.klic-css.cz/koncepce-rozvoje-sluzeb/>
- [28] *Katalog poskytovatelů sociálních služeb Olomouckého kraje 2014*. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/socialni-sluzby-v-olomouckem-kraji-katalog-a-registr-poskytovatelu-cl-1284.html>

- [29] *Organizace zřizované Olomouckým krajem*. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://spext.kr-olomoucky.cz/organizace/Lists/Pspvkov%20organizace/Sociln%20vci.aspx>
- [30] *Historie. Klíč – centrum sociálních služeb*. [online]. [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.klic-css.cz/historie/>
- [31] *Národní strategie rozvoje sociálních služeb na rok 2015*. [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/20258/III.pdf>
- [32] *CZ-NACE – Klasifikace ekonomických činností*. [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/>
- [33] *Závěrečné účty Olomouckého kraje 2009 – 2013*. [online]. [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/zaverecny-ucet-olomouckeho-kraje-cl-107.html>
- [34] *Zřizovací listina Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.* [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: http://spext.kr-olomoucky.cz/organizace/Lists/Pspvkov%20organizace/Attachments/206/13_%C3%9Apln%C3%A9%20zn%C4%9Bn%C3%AD_ZL_Kl%C3%AD%C4%8D-PO.pdf

Interní zdroje

- [35] *Výroční zprávy Klíče 2009–2013*. [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.klic-css.cz/vyrocní-zprava/>

SEZNAM ZKRATEK

DDHM	Drobný dlouhodobý hmotný majetek
DDNM	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
NPK	Národní politika kvality
OSN	Organizace spojených národů
PSB	Podpora samostatného bydlení
ÚP	Úřad práce
VOŠ	Vyšší odborná škola

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2015

Jelana Kameníková

jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 Počet sociálních služeb v České republice v letech 2009–2013.
- Příloha č. 2 Vývoj výdajů na příspěvek na péči v jednotlivých krajích ČR v letech 2009–2013
- Příloha č. 3 Organizační struktura Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.
- Příloha č. 4 Personální zajištění Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.
- Příloha č. 5 Příspěvkové organizace poskytující sociální služby zřízené Olomouckým krajem k 1. 4. 2015
- Příloha č. 6 Zkrácená rozvaha Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v tis. Kč)
- Příloha č. 7 Horizontální analýza zkrácené rozvahy Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013
- Příloha č. 8 Vertikální analýza zkrácené rozvahy Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v %)
- Příloha č. 9 Zkrácené výkazy zisku a ztrát Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v tis. Kč)
- Příloha č. 10 Horizontální analýza zkrácených výkazů zisků a ztrát Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013
- Příloha č. 11 Vertikální analýza zkrácených výkazů zisků a ztrát Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v %)

PŘÍLOHY

Příloha. č. 1 Počet sociálních služeb v České republice v letech 2009–2013

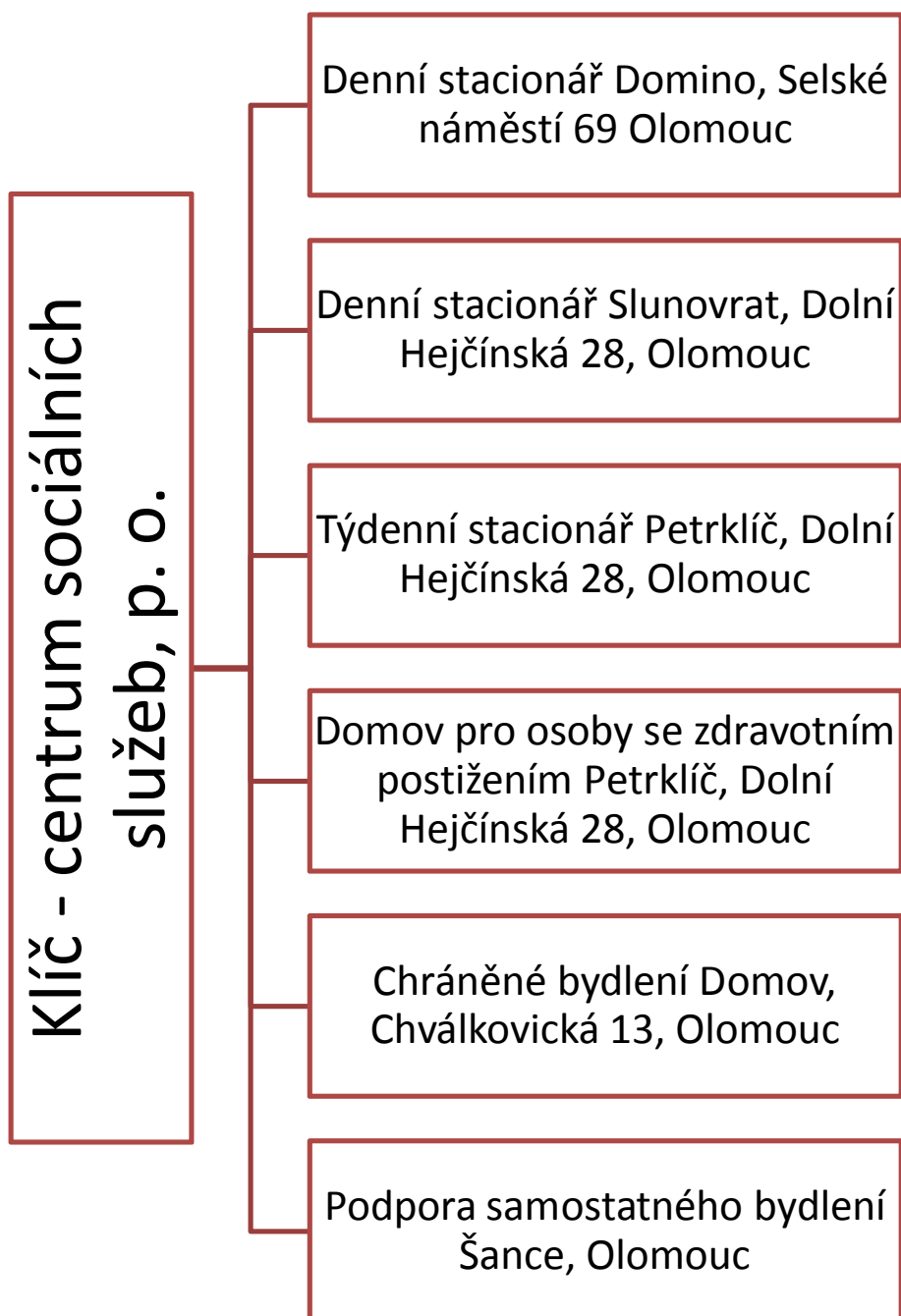
	2009	2010	2011	2012	2013
Centra denních služeb	91	85	85	85	86
Denní stacionáře	246	248	245	253	265
Týdenní stacionáře	71	66	62	67	65
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	218	219	211	212	212
Domovy pro seniory	453	466	471	480	491
Domovy se zvláštním režimem	165	176	189	210	228
Chráněné bydlení	116	129	131	148	161
Azylové domy	189	201	205	214	215
Domy na půl cesty	38	42	36	41	34
Zařízení pro krizovou pomoc	39	42	40	44	46
Nízkoprahová denní centra	40	44	47	50	55
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	192	221	222	227	236
Noclehárny	58	60	62	66	67
Terapeutické komunity	16	16	16	17	16
Sociální poradny	609	645	588	587	575
Sociálně terapeutické dílny	88	106	112	119	123
Centra sociálně rehabilitačních služeb	241	266	251	261	263
Pracoviště rané péče	40	39	40	42	42
Intervenční centra	16	17	18	18	18
Služby následné péče	31	39	44	44	42
Celkem ČR	2957	3127	3075	3185	3240

Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistických ročenek MPSV 2009–2013.

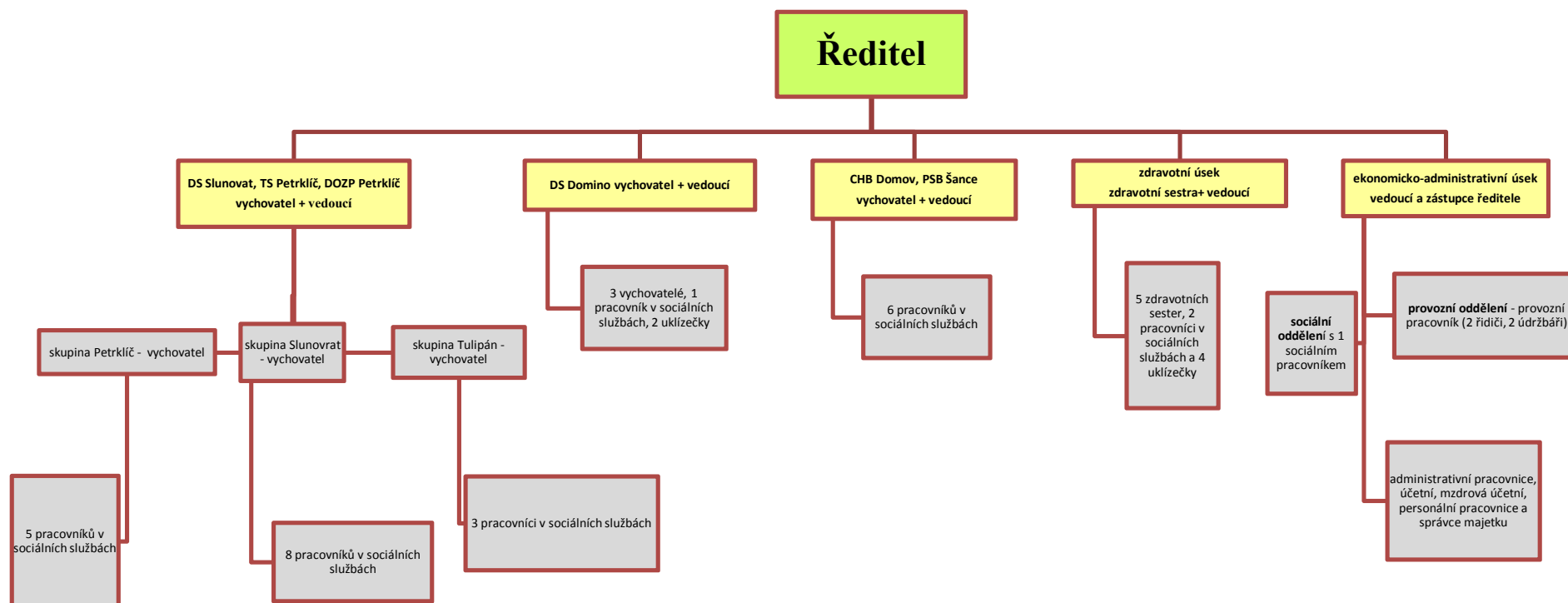
Příloha č. 2 Vývoj výdajů na příspěvek na péči v jednotlivých krajích ČR v letech 2009–2013 (v tis. Kč)

Územní jednotka	Výdaje				
	2009	2010	2011	2012	2013
Hl. město Praha	1 386 526	1 430 164	1 346 402	1 389 891	1 540 550
Středočeský kraj	1 809 773	1 914 257	1 770 995	1 781 220	1 894 635
Jihočeský kraj	1 317 565	1 360 809	1 250 659	1 256 912	1 306 073
Plzeňský kraj	946 589	1 016 286	971 317	1 010 597	1 105 292
Karlovarský kraj	405 108	452 139	440 163	463 123	506 097
Ústecký kraj	1 477 032	1 586 752	1 471 097	1 536 783	1 673 098
Liberecký kraj	798 207	828 102	755 067	774 128	816 030
Královehradecký kraj	1 040 708	1 072 561	971 260	981 649	1 039 581
Pardubický kraj	1 047 132	1 093 906	997 436	1 022 769	1 075 753
Kraj Vysočina	1 110 015	1 143 162	1 047 175	1 062 002	1 094 228
Jihomoravský kraj	2 249 513	2 397 486	2 230 532	2 194 578	2 338 646
Olomoucký kraj	1 254 039	1 309 718	1 204 581	1 224 039	1 259 399
Zlínský kraj	1 368 670	1 451 019	1 339 418	1 363 678	1 382 563
Moravskoslezský kraj	2 485 988	2 542 884	2 288 097	2 329 740	2 512 643
Celkem ČR	18 696 865	19 599 245	18 084 200	18 391 109	19 544 589

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistických ročenek MPSV 2009–2013.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Koncepce rozvoje sociálních služeb pro období 2013–2016.

Zdroj: Vlastní zpracování dle výroční zprávy Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za rok 2013.

Příloha č. 5 Příspěvkové organizace poskytující sociální služby zřízené Olomouckým krajem
k 1. 4. 2015

Název organizace	Město	Kapacita
Dům seniorů FRANTIŠEK Náměšť na Hané, p. o.	Náměšť na Hané	53
Domov důchodců Štítý, p. o.	Štítý	98
Sociální služby pro seniory Olomouc, p. o.	Olomouc	1261
Vincentinum - poskytovatel sociálních služeb Šternberk, p. o.	Šternberk	221
Penzion pro důchodce Loštice, p. o.	Loštice	45
Klíč - centrum sociálních služeb, p. o.	Olomouc	74
Domov důchodců Šumperk, p. o.	Šumperk	627
Domov seniorů POHODA Chvátkovice, p. o.	Olomouc	309
Domov Na zámku Rokytnice, p. o.	Rokytnice	152
Středisko pečovatelské služby Jeseník, p. o.	Jeseník	80
Domov Sněženka Jeseník, p. o.	Jeseník	75
Domov ADAM Dřevohostice, p. o.	Dřevohostice	90
Domov pro seniory Javorník, p. o.	Javorník	50
Centrum sociálních služeb Prostějov, p. o.	Prostějov	425
Domov pro seniory Tovačov, p. o.	Tovačov	150
Domov důchodců Jesenec, p. o.	Jesenec	75
Domov „Na Zámku“, p. o.	Nezamyslice	115
Domov důchodců Libina, p. o.	Libina	73
Domov důchodců Červenka, p. o.	Litovel	165
Středisko sociální prevence Olomouc, p. o.	Olomouc	26
Domov důchodců Prostějov, p. o.	Prostějov	250
Nové Zámky – poskytovatel sociálních služeb, p. o.	Mladeč	157
Domov pro seniory Radkova Lhota, p. o.	Dřevohostice	208
Domov důchodců Hrubá Voda, p. o.	Hlubočky	92
Domov Větrný mlýn Skalička, p. o.	Skalička	78
Centrum Dominika Kokory, p. o.	Kokory	90
Domov Alfreda Skeneho Pavlovice u Přerova, p. o.	Pavlovice u Přerova	122
Domov důchodců Kobylá nad Vidnavkou, p. o.	Žulová	90
Domov Paprsek Olšany, p. o.	Olšany	65

Zdroj: Olomoucký kraj – organizace zřizované Olomouckým krajem. Vlastní zpracování.

Příloha č. 6 Zkrácená rozvaha Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013
(v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIVA CELKEM	49 957,00	49 700,00	50 646,76	49 952,12	51 181,60
Stálá aktiva	46 400,00	46 054,00	46 736,73	46 372,63	45 714,51
DHM	46 378,00	46 032,00	46 714,73	46 350,63	45 692,51
Dlouhodobé pohledávky	22,00	22,00	22,00	22,00	22,00
Oběžná aktiva	3557,00	3646,00	3910,03	3579,49	5467,09
Zásoby	69,00	82,00	70,84	71,17	71,84
Krátkodobé pohledávky	240,00	355,00	487,42	263,32	383,66
Krátkodobý finanční majetek	3248,00	3209,00	3351,77	3245	5011,59
PASIVA CELKEM	49 957,00	49 700,00	50 646,76	49 952,12	51 181,60
Vlastní kapitál	47 062,00	47 070,00	47 832,11	47 297,59	47 023,06
Jmění účetní jednotky a upravující položky	46 378,00	46 033,00	46 714,73	46 350,63	45 714,53
Fondy účetní jednotky	588,00	780,00	1116,99	879,23	1062,40
Výsledek hospodaření	96,00	257,00	0,39	67,73	246,13
Cizí zdroje	2895,00	2630,00	2814,65	2654,53	4158,54
Dlouhodobé závazky	0	4,00	2,24	42,66	10,26
Krátkodobé závazky	2895,00	2626,00	2812,41	2611,87	4148,28

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za roky 2009–2013.

Příloha č. 7 Horizontální analýza zkrácené rozvahy Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.
v letech 2009–2013

	2010/2009		2011/2010		2012/2011		2013/2012	
	abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %	abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %	abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %	abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %
AKTIVA CELKEM	-257	-0,51	946,76	1,90	-694,64	-1,37	1229,48	2,46
Stálá aktiva	-346	-0,75	682,73	1,48	-364,10	-0,78	-658,12	-1,42
DHM	-346	-0,75	682,73	1,48	-364,1	-0,78	-658,12	-1,42
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0	0	0	0	0
Oběžná aktiva	89	2,5	264,03	7,24	-330,54	-8,45	1887,6	52,73
Zásoby	13	18,84	-11,16	-13,61	0,33	0,47	0,67	0,94
Krátkodobé pohledávky	115	47,92	132,42	37,30	-224,10	-46	120,34	45,70
Krátkodobý finanční majetek	-39	-1,20	142,77	4,45	-106,77	-3,19	1766,59	54,44
PASIVA CELKEM	-257	-0,51	946,76	1,90	-694,64	-1,37	1229,48	2,46
Vlastní kapitál	8	0,02	762,11	1,62	-534,52	-1,12	-274,53	-0,58
Jmění účetní jednotky a upravující položky	-345	-0,74	681,73	1,48	-364,10	-0,78	-636,1	-1,37
Fondy účetní jednotky	192	32,65	336,99	43,20	-237,76	-21,29	183,17	20,83
Výsledek hospodaření	161	167,71	-256,61	-99,85	67,34	17266,67	178,4	263,40
Cizí zdroje	-265	-9,15	184,65	7,02	-160,12	-5,69	1504,01	56,66
Dlouhodobé závazky	4	0	-1,76	-44	40,42	1804,46	-32,4	-75,95
Krátkodobé závazky	-269	-9,29	186,41	7,10	-200,54	-7,13	1536,41	58,82

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za roky 2009–2013.

Příloha č. 8 Vertikální analýza zkrácené rozvahy Klíče – centrum sociálních služeb, p. o.
v letech 2009–2013 (v %)

	Podíl na bilanční sumě v %				
	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Stálá aktiva	92,88	92,66	92,28	92,83	89,32
DHM	92,84	92,62	92,24	92,79	89,28
Dlouhodobé pohledávky	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
Oběžná aktiva	7,12	7,34	7,72	7,17	10,68
Zásoby	0,14	0,16	0,14	0,14	0,14
Krátkodobé pohledávky	0,48	0,71	0,96	0,53	0,75
Krátkodobý finanční majetek	6,50	6,47	6,62	6,50	9,79
PASIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vlastní kapitál	94,21	94,71	94,44	94,69	91,87
Jmění účetní jednotky a upravující položky	92,84	92,62	92,24	92,79	89,32
Fondy účetní jednotky	1,18	1,57	2,21	1,76	2,08
Výsledek hospodaření	0,19	0,52	0,001	0,14	0,48
Cizí zdroje	5,79	5,29	5,56	5,31	8,13
Dlouhodobé závazky	0	0,01	0,004	0,08	0,02
Krátkodobé závazky	5,79	5,28	5,55	5,23	8,11

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za roky 2009–2013.

Příloha č. 9 Zkrácené výkazy zisku a ztrát Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013
NÁKLADY CELKEM	22 402,05	22 688,00	23 331,16	23 924,52	24 632,10
Spotřeba materiálu	1270,73	1648,00	1243,57	589,68	670,57
Spotřeba energie	1354,92	1240,00	1173,37	1351,78	1460,31
Opravy a udržování	692,22	469,00	605,01	752,25	659,36
Cestovné	21,63	25,00	25,39	19,04	35,69
Náklady na reprezentaci	0,99	1,00	0,99	0,77	1,00
Ostatní služby	2520,92	2253,00	2006,70	1737,66	1822,16
Mzdové náklady	11 687,00	11 922,00	12 898,25	13 327,07	13 782,34
Zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady	4055,79	4290,00	4552,60	5002,79	5047,79
Daně a poplatky	3,17	13,00	5,52	6,72	6,74
Odpisy DN a DH majetku	659,15	663,00	674,50	782,78	766,16
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0	141,00	122,05	282,00	325,83
Ostatní náklady	135,53	23,00	23,21	71,98	54,15
VÝNOSY CELKEM	22 497,99	22 945,00	23 331,55	23 992,25	24 878,23
Výnosy z činnosti	7245,75	8107,00	8448,97	8488,50	8658,93
Finanční výnosy	0,73	1,00	0,92	0,68	2,30
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státního rozpočtu ÚSC a SF	15 251,51	14 837,00	14 881,66	15 503,07	16 217,00
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK BĚŽNÉHO ÚČETNÍHO OBDOBÍ	95,94	257,00	0,39	67,73	246,13

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za roky 2009–2013.

Příloha č. 10 Horizontální analýza zkrácených výkazů zisků a ztrát Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013

	2010/2009		2011/2010		2012/2011		2013/2012	
	Abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %	Abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %	Abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %	Abs. změna (v tis. Kč)	Změna v %
NÁKLADY CELKEM	285,95	1,28	643,16	2,83	593,36	2,54	707,58	2,96
Spotřeba materiálu	377,27	29,69	-404,43	-24,54	-653,89	-52,58	80,89	13,72
Spotřeba energie	-114,92	-8,48	-66,63	-5,37	178,41	15,20	108,53	8,03
Opravy a udržování	-223,22	-32,25	136,01	29,00	147,24	24,34	-92,89	-12,35
Cestovné	3,37	15,58	0,39	1,56	-6,35	-25,01	16,65	87,45
Náklady na reprezentaci	0,01	1,01	-0,01	-1,00	-0,22	-22,22	0,23	29,87
Ostatní služby	-267,92	-10,63	-246,30	-10,93	-269,04	-13,41	84,5	4,86
Mzdové náklady	235,00	2,01	976,25	8,19	428,82	3,32	455,27	3,42
Zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady	234,21	5,77	262,60	6,12	450,19	9,89	45,00	0,90
Daně a poplatky	9,83	310,09	-7,48	-57,54	1,2	21,74	0,02	0,30
Odpisy DN a DH majetku	3,85	0,58	11,5	1,73	108,28	16,05	-16,62	-2,12
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	141,00	0	-18,95	-13,44	159,95	131,05	43,83	15,54
Ostatní náklady	-112,53	-83,03	0,21	0,91	48,77	210,12	-17,83	-24,77
VÝNOSY CELKEM	447,01	1,99	386,55	1,68	660,70	2,83	885,98	3,69
Výnosy z činnosti	861,25	11,89	334,31	4,22	39,53	0,47	170,43	2,01
Finanční výnosy	0,27	36,99	-0,08	-8,00	-0,24	-26,09	1,62	238,24
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státního rozpočtu ÚSC a SF	-414,51	-2,72	44,66	0,30	621,41	4,18	713,93	4,61
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK BĚŽNÉHO ÚČETNÍHO OBDOBÍ	161,06	267,88	-256,61	-99,85	67,34	17 266,67	178,40	263,40

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za roky 2009–2013.

Příloha č. 11 Vertikální analýza zkrácených výkazů zisků a ztrát Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. v letech 2009–2013 (v %)

	Podíl na celkových nákladech a celkových výnosech v %				
	2009	2010	2011	2012	2013
NÁKLADY CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Spotřeba materiálu	5,67	7,26	5,33	2,46	2,72
Spotřeba energie	6,05	5,47	5,03	5,65	5,93
Opravy a udržování	3,09	2,07	2,60	3,14	2,68
Cestovné	0,10	0,11	0,11	0,80	0,14
Náklady na reprezentaci	0,004	0,004	0,004	0,003	0,004
Ostatní služby	11,25	9,93	8,60	7,26	7,40
Mzdové náklady	52,17	52,55	55,28	55,70	55,95
Zákonné sociální a zdravotní pojištění a sociální náklady	18,10	18,91	19,51	20,91	20,49
Daně a poplatky	0,01	0,06	0,02	0,03	0,03
Odpisy DN a DH majetku	2,94	2,92	2,89	3,27	3,11
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	0	0,62	0,52	1,18	1,32
Ostatní náklady	0,60	0,10	0,01	0,30	0,22
VÝNOSY CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Výnosy z činnosti	32,21	35,33	36,21	35,38	34,81
Finanční výnosy	0,003	0,004	0,004	0,003	0,009
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státního rozpočtu ÚSC a SF	67,79	64,66	63,78	64,62	65,19
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK BĚŽNÉHO ÚČETNÍHO OBDOBÍ	0,43	1,12	0,002	0,28	0,99

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výročních zpráv Klíče – centrum sociálních služeb, p. o. za roky 2009–2013.